

T.C
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL VE MODA TASARIMI ANASANAT DALI
Yüksek Lisans Tezi

**GELİNLİK TASARIM VE ÜRETİM SÜRECİNİN İNCELENMESİ VE ÖRNEK
KOLEKSİYON SUNUMU**

Hazırlayan
Sanam MALEK

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi. Selda KOZBEKÇİ AYRANPINAR

İzmir-2019

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “*Gelinlik Tasarım ve Üretim Sürecinin İncelenmesi ve Örnek Koleksiyon Sunumu* ” adlı çalışmamın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

.../.../2019

Sanam MALEK

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü' nün / /2019 tarih ve sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisanüstü Öğretim Yönetmeliği'nin maddesine göre Tekstil Ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı, Yüksek Lisans öğrencisi Sanam MALEK'in "**Gelinlik Tasarım Ve Üretim Sürecinin İncelenmesi Ve Örnek Koleksiyon Sunumu**" konulu tezi incelenmiş ve aday / / 2019 tarihinde, saat 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin olduğuna oy ile karar verilmiştir.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

ÖZET

Gelinlik üretim süreci, ürünün güncel yöntemlerle üretilmesi ve sürecin ince detaylarla olması nedeniyle geliştirmeye açıktır ve sonunda yüksek kalite değerli bir ürün ortaya çıkar. Ürünün kişiye özel oluşuna bağlı olarak standartlaşmada karşılaşılan zorluklar üretimin endüstriyellesmesini güçleştirmektedir. Öte taraftan müşterilerin ürünün fiyatından çok kişiye özel olması yönünde tercih göstererek sektöre yön vermektedirler. İnternette gelinlik satın almayı tercih eden müşteriler arasında yapılan bir araştırma göstermiştir ki, müşteriler tasarım süreçlerine dâhil olmayı tercih etmektedirler. Bu sebeplerle bu ürünün üretim verimini arttırmaya yönelik yapılacak çalışmaların, ürünün müşterinin değişken talep ve beklentilerine yanıt verme özelliğini kaybetmeyen çözümler sunması beklenmektedir.

Türkiye Avrupa'nın en büyük gelinlik imalatçısı durumundadır. Avrupa kaliteli ürün aradığında Türk gelinliğini tercih etmektedir. Avrupa'ya coğrafi olarak yakın olması, üretimde kalitenin yüksek olması, fiyatın makul olması tercih sebepleri arasında yer almaktadır. Son yıllarda tasarımların da dünya standartlarında ve her kıtaya özel, her ülkenin kültürüne ve talebine uygun tasarlanarak sunulması Avrupa dışında Ortadoğu, Rusya ve Amerika tarafından da tercih sebebi olmayı sağlamıştır. Tasarım ekibi olan firmalar dünya fuarlarını takip etmekte, dünya modasını, güncel trendleri göz önünde bulundurarak tasarımlar gerçekleştirmektedir.

ABSTRACT

Wedding dress production process is open for development due to production with current methods and detailed process and at the end high quality and valuable product is obtained. Industrialization of the production is getting harder due to tailor-made features of the product and difficulties in its standardization. On the other hand, customers direct the sector by preferring tailor-made feature of the product, not its price. A study carried out with customers that preferred purchasing wedding dress from internet revealed that customers prefer to involve in the design processes. For this reason, it is expected that the studies to be made for increasing the production efficiency of this product must provide solutions that do not lose their feature of fulfilling the variable demands and expectations of the customers.

Turkey is the greatest wedding dress producer of Europe. Europe prefers Turkish wedding dress as quality product. Reasons for preferring Turkey are geographic proximity to Europe, high quality in production process, affordable prices. In recent years, products are designed in world class, special for every continent, suitable for culture and demand of every country; therefore they are preferred in Middle East, Russia and America as well as Europe. Companies with a design team follow international fairs and make designs by taking into consideration the world fashion and current trends.

ÖNSÖZ

Bu araştırmada gelinliğin gelişimi, gerekçesi, günden güne değişimi ve çizim süreçleri incelenmiş ve hayatın önemli bir parçası olan moda ve giyim sektöründe gelişmesi aktarılmıştır. Seçme sebebim, öncesinden bu alanda kendi kurduğum işyerimde çalışıp, tecrübeli olmamadan kaynaklanmaktadır. Okulun kütüphanesinden ve kitaplardan ve kendi pratik tecrübelerimden yararlanarak yazdığım bu tezde kısıtlı kaynaklar ve bilgi edinebileceklerimin az oluşundan ekstra emek gerektiren araştırmamın soncunda hedeflediğimiz amaca ulaştığımızı düşünmekteyiz.

En güzel yanı ise gelinlik sektöründe pratiğimin gelişmiş olması ve atölye ortamıyla aşina oluşumdur. Kültürel ve modern sanatı bir araya getirerek, türk kadınına en yakışanı üretmeyi amaçlamaktadır.

Sadelikten odun vermeyerek, kişiye en doğru gelinliği seçmesine yardımcı olacak yenilikçi ve farklı kaynağı oluşturmak amaçlanmıştır.

Bu vesileyle projemin yapılandırılması konusunda bana destek veren ve yol gösteren hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Nevbahar Göksel ve Dr. Öğr. Üyesi Selda Kozbekçi Ayranpınar'a desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Sanam MELEK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
YEMİN METNİ.....	ii
TUTANAK	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
RESİMLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR.....	xvi
GİRİŞ	1

1.BÖLÜM

GELİNLİĞİN TARİHSEL SÜREÇTE KULLANIM VE ÇEŞİTLERİ

1.1. Evlilik Kavramı.....	1
1.2. Gelinliğin Tarihsel Süreci	3
1.2.1. Antik Çağlar	4
1.2.2. Orta Çağ (1700'lü Yıllar).....	5
1.2.3. 1800'lü Yıllar	7
1.2.4. 1900'lü Yıllar.....	9
1.2.5. 2000'li Yıllar ve Günümüz	14
1.3. Farklı Kültürlerde Gelinlik.....	15
1.4. Türk Kültüründe Gelinlik.....	20
1.5. Farklı Dinlerde Gelinlik Türleri	25

2. BÖLÜM

GELİNLİK TASARIM VE ÜRETİM DETAYLARI

2.1. Gelinlik Üretim Ve Prova Detayları	35
2.2. Gelinlik Kumaşları	39
2.3. Yardımcı Malzemeler.....	48
2.4. Dikiş Teknikleri	54
2.5. Moda Dünyasında Gelinliğin Önemi Ve Önemli Tasarımcılar	56
2.6. 2019 Trend Gelinlikleri Örnekleri	75

3. BÖLÜM

KİŞİSEL KOLEKSİYON

3.1. Kişisel Koleksiyon Tasarım Süreci.....	78
3.2. Malzeme, kalıp ve Üretim Detayları.....	84
3.3. Çıkış Noktası.....	91
3.4. Atölye Ortamı.....	91
SONUÇ	93
KAYNAKÇA.....	94

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1. (EGSD arşivi 2019).	3
Resim 2. (EGSD arşivi 2019).	3
Resim 3. (EGSD arşivi 2019).	4
Resim 4. (EGSD arşivi 2019).	4
Resim 5. (EGSD arşivi 2019).	5
Resim 6. (EGSD arşivi 2019).	5
Resim 7. (EGSD arşivi 2019).	6
Resim 8. Antik Roma Düğün Töreni	5
Resim 9. III. George'nin Evliliği (1723-1792).....	7
Resim 10. Queen Victoria ve Gelinliği.....	8
Resim 11. İşlemeli ipek saten gelinlik (1914).....	11
Resim 12. Charles James tarafından tasarlanan ipek gelinlik (1934)	12
Resim 13. Hint Kültüründe Gelinlik Örneği	17
Resim 14. Moğol Kültüründe Gelinlik Örneği	19
Resim 15. Türkiye’de Etnik Sınıf Yapısını Gösteren Bir Harita	23
Resim 16. Ortodoks Yahudi Düğün Örneği.....	26
Resim 17. Mormon Gelinlik Örneği	28
Resim 18. Müslüman Gelinlik Örneği	29
Resim 19. Çin’in Geleneksel Gelinlik Örneği	30
Resim 20. Nijerya Kabilesi’nde Öngörülen Gelinlik Örneği.....	31
Resim 21. Hindu Geleneklerine Göre Gelinlik Örneği.....	33

Resim 22. Kişisel Koleksiyon	35
Resim 23. Kişisel Koleksiyon	35
Resim 24. Kişisel Koleksiyon	36
Resim 25. Kişisel Koleksiyon	36
Resim 26. Kişisel koleksiyon	36
Resim 27. Kişisel Koleksiyon	38
Resim 28. Kişisel Koleksiyon	38
Resim 29. Kişisel Koleksiyon	38
Resim 30. Kişisel Koleksiyon	38
Resim 31. Kişisel Koleksiyon	39
Resim 32. Kişisel Koleksiyon	39
Resim 33. Dantel	40
Resim 34. Dantel	40
Resim 35. Dupont Saten	41
Resim 36. Dupont Saten	41
Resim 37. Fransız Dantel	41
Resim 38. Fransız Dantel	41
Resim 39. Güpür	42
Resim 40. Güpür	42
Resim 41. Jakar	42
Resim 42. Jakar	42
Resim 43. Jupon	43
Resim 44. Jupon	43

Resim 45. Kadife.....	43
Resim 46. Kadife.....	43
Resim 47. Keten.....	44
Resim 48. Keten.....	44
Resim 49. Krep	44
Resim 50. Krep	44
Resim 51. Organza.....	45
Resim 52. Organza.....	45
Resim 53. Otriş	45
Resim 54. Otriş	45
Resim 55. Saten.....	46
Resim 56. Saten.....	46
Resim 57. Şifon.....	46
Resim 58. Şifon.....	46
Resim 59. Tafta	47
Resim 60. Tafta	47
Resim 61. Tül.....	47
Resim 62. Tül.....	47
Resim 63. Balen	48
Resim 64. Balen	48
Resim 65. Tarlatan	48
Resim 66. Tarlatan	48

Resim 67. Korse	49
Resim 68. Korse	49
Resim 69. Tüy	49
Resim 70. Tüy	49
Resim 71. Pul	50
Resim 72. Pul	50
Resim 73. Glop	50
Resim 74. Glop	50
Resim 75. Glop	51
Resim 76. Glop	51
Resim 77. Votka	51
Resim 78. Tela	51
Resim 79. Gamboç	52
Resim 80. Gren	52
Resim 81. Gren	52
Resim 82. Fermuar	53
Resim 83. Fermuar	53
Resim 84. Kurdele	53
Resim 85. Kurdele	53
Resim 86. Astar	54
Resim 87. Astar	54
Resim 88. Pilise	55
Resim 89. Pilise	55

Resim 90. Drape.....	55
Resim 91. Drape.....	55
Resim 92. Zuhal Yorgancıoğlu tasarımında gelinlik örneği	56
Resim 93. Zuhal Yorgancıoğlu tasarımında gelinlik örneği	57
Resim 94. Zuhal Yorgancıoğlu tasarımında gelinlik örneği	58
Resim 95. Cengiz Abazoğlu imzalı Gelinliği	59
Resim 96. Cengiz Abazoğlu İmzalı Gelinlik Modeli.....	60
Resim 97. Cengiz Abazoğlu İmzalı Gelinlik Modeli.....	61
Resim 98. Raşit Bazıbağlı imzalı gelinlik modeli.....	62
Resim 99. Raşit Bazıbağlı imzalı Gelinlik Modeli	63
Resim 100. Raşit Bazıbağlı imzalı Gelinlik Modeli.....	64
Resim 101. Angelababy'nin Christian Dior İmzalı Gelinliği	66
Resim 102. Christian Dior İmzalı Gelinlik Modeli.....	67
Resim 103. Christian Dior İmzalı Gelinlik Modeli	68
Resim 104. Drew Barrymore'un Chanel İmzalı Gelinliği	69
Resim 105. Chanel İmzalı Gelinlik Modeli	70
Resim 106. Chanel İmzalı Gelinlik Modeli	71
Resim 107. Alexander McQueen İmzalı Kate Middleton'un Gelinliği	72
Resim 108. Alexander McQueen İmzalı Gelinlik Modeli	73
Resim 109. Alexander McQueen İmzalı Gelinlik Modeli	74
Resim 110. 2019 Trend Gelinlikler.....	75
Resim 111. 2019 Trend Gelinlikliler	75
Resim 112. Kişisel koleksiyon.....	78

Resim 113. Kişisel koleksiyon.....	79
Resim 114. Kişisel koleksiyon.....	80
Resim 115. Kişisel koleksiyon.....	81
Resim 116. Kişisel koleksiyon.....	82
Resim 117. Kişisel koleksiyon.....	83
Resim 118. Kişisel koleksiyon Hazırlanan gelinliğin kalıbı.....	84
Resim 119. Kişisel koleksiyon, kalıp.....	85
Resim 120. Kişisel koleksiyon, kalıp.....	85
Resim 121. Kişisel koleksiyon, kalıp.....	85
Resim 122. Kişisel koleksiyon, kalıp.....	85
Resim 123. Kişisel koleksiyon, kesim	86
Resim 124. Kişisel koleksiyon, etek	86
Resim 125. Kişisel koleksiyon, etek	86
Resim 126. Kişisel koleksiyon, etek	86
Resim 127. Kişisel koleksiyon, dikiş	87
Resim 128. Kişisel koleksiyon, dikiş	87
Resim 129. Kişisel koleksiyon, glop takım.....	87
Resim 130. Kişisel koleksiyon, etek takma	87
Resim 131. Kişisel koleksiyon, dikiş	88
Resim 132. Kişisel koleksiyon, fermuar	88
Resim 133. Kişisel koleksiyon,.....	88
Resim 134. Kişisel koleksiyon, glop dikiş arka etek	88

Resim 135. Kişisel koleksiyon tasarım	89
Resim 136. Kişisel koleksiyon tasarım	89
Resim 137. Kişisel koleksiyon tasarım	89
Resim 138. Kişisel koleksiyon elde dikim	89
Resim 139. Kişisel koleksiyon nakış	90
Resim 140. Kişisel koleksiyon, beden	90
Resim 141. Kişisel koleksiyon	91
Resim 142. Kişisel koleksiyon	91
Resim 143. Kişisel koleksiyon	92
Resim 144. Kişisel koleksiyon	92
Resim 145. Kişisel koleksiyon	92
Resim 146. Kişisel koleksiyon	92

KISALTMALAR

EGSD Ege Giyim Sanayicileri Derneği

T.C. Türkiye Cumhuriyeti

USD Amerikan Doları

GİRİŞ

Hazır giyimin katma değeri yüksek ürünlerden biri olan gelinlik sektörü, üretim ve ihracat açısından ülkemize sağladığı ekonomik katkı ile önemli bir yere sahiptir.

Türkiye'deki gelinlik ve abiye sektörünün kalbi İzmir'de atmaktadır. Seri üretime geçen firmalar kendilerini hızla geliştirmektedirler. Seri üretimde dünya normlarında üretim yapan firmalarımız İzmir'de mevcut.

İzmir'de 2007 yılından buyana düzenlenmekte olan IF Wedding Fashion İzmir - Gelinlik Damatlık ve Abiye Giyim Fuarı'nın İzmir'de sektörün hızla gelişmesinde çok önemli bir payı bulunmaktadır. Ege Giyim Sanayicileri Derneği (EGSD) ve İzfaş işbirliğinde 13 yıl önce temelleri atılan IF Wedding Fashion İzmir Fuarı İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin katkıları ile gerçekleşmektedir.

Markalaşma ve tasarıma önem veren üreticilerin hızla yükseldiği gözlemlenmektedir. İhracata doğru yönelen, numunesi ile siparişi birebir aynı olan, üretimde kaliteye önem veren firmaların başarı oranı katlanmaktadır. Yükselişte olan firmalar Avrupa'da kolaylıkla çalışabilmektedirler.

Türkiye Avrupa'nın en büyük gelinlik imalatçılarından biri durumundadır. Dünya çapında kaliteli ürün arayanlar için Türk gelinliğini doğru bir tercihtir. Avrupa'ya coğrafi olarak yakın olması, kalitenin yüksek olması, fiyatın düşük olması tercih sebepleri arasında yer almaktadır. Son yıllarda tasarımların da dünya standartlarında, her ülkenin kültürüne ve zevkine uygun tasarlanarak sunulması Avrupa dışında Ortadoğu, Rusya ve Amerika tarafından da tercih sebebi olmayı sağlamaktadır. Tasarım ekibi olan firmalar dünya fuarlarını takip edip, dünya modasını, güncel trendleri göz önünde bulundurarak tasarımlar gerçekleştirmektedir.

Ege Bölgesi'nin katma değerli ihracatı gelinlik ve abiye giyim sektörü sayesinde katlandı.

Ağırlıklı olarak; Almanya, İtalya, Fransa, Belçika, Hollanda, Avusturya gibi ülkeler başta gelmektedir.

Orta doğu ülkeleri, Türki Cumhuriyetler, Birleşik Devletler, Birleşik Krallık, Güney Afrika Cumhuriyeti ihracat yapılan ülkeler arasında bulunmaktadır.

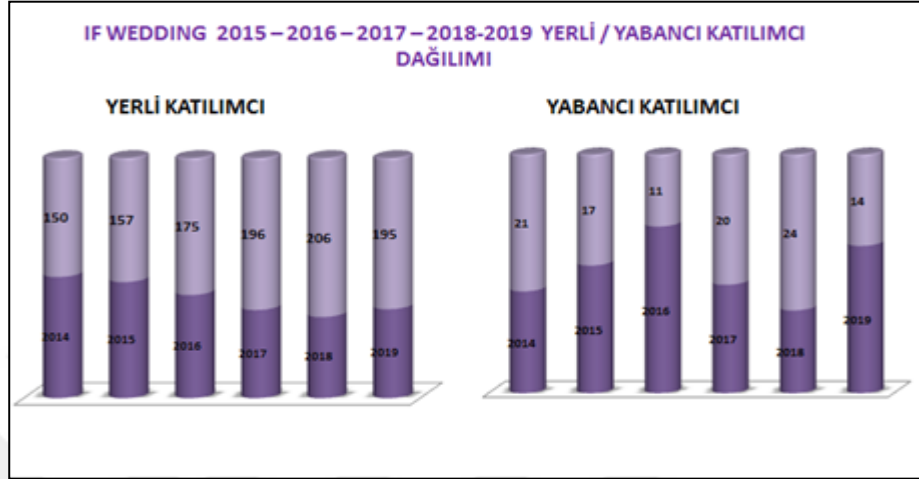
İzmir’de Ege ve Dokuz eylül Üniversitede moda tasarım fakültesi mevcut ve meslek yüksekokullarında çok başarılı öğrenciler yetiştiriliyor ve sektöre kazandırılıyorlar. İstanbul, Aydın, Uşak ve başka illerde de ilgili bölümlerde başarılı öğrenciler sektöre kazandırılmaya devam ediyor. Gelinlik sektörü tasarımın kuvvetlenmesi ile daha da başarılı olabilecektir. IF Wedding Fashion Fuarı esnasında 10 yıldır gerçekleştirilmekte olan gelinlik tasarım yarışması sektöre tasarımcı yetişmesi için Ege Giyim Sanayicileri Derneği ve İzfaş işbirliğinde başlatılmıştır. Bu vesile ile yetişen tasarımcılar tasarladıkları özel tasarımlar ile sektörü daha ileriye taşıyabilecek önemli unsuru oluşturmaktadır.

Avrupa ülkeleri tasarım olarak daha sade modelleri tercih ediyor. Krem renginden tekrar kırık beyaz ve beyaza geçiş gözlemleniyor.

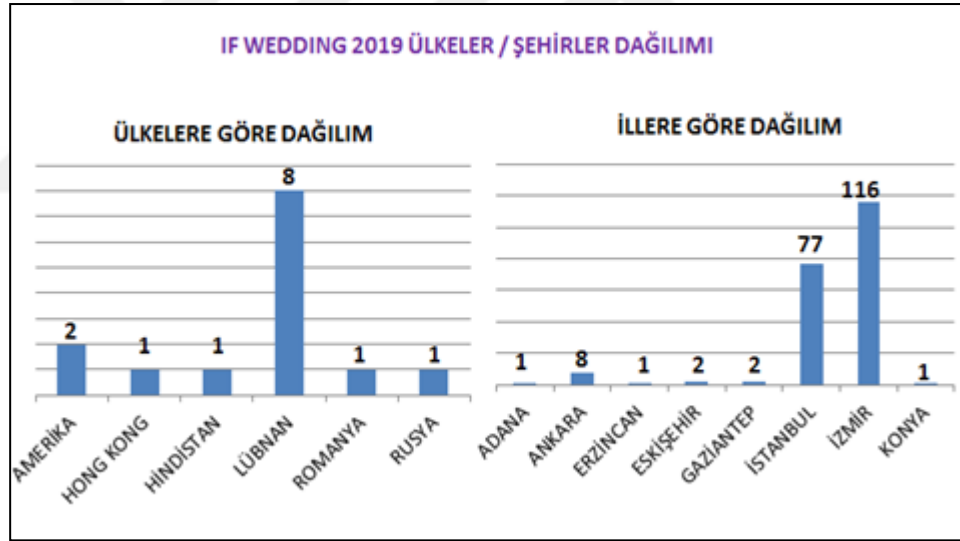
Kadın işçi alımı hazır giyim sektöründe % 50 artış ile lider sektördür. Bu oran gelinlik ve abiye giyim sektöründe çok daha fazla artmaktadır. El işçiliğine dayalı olan sektörün önemli bir oranı kadınlardan oluşmaktadır.

Gelinlik üretim süreci, ürünün güncel yöntemlerle üretilmesi ve sürecin çok ince detaylarla olması nedeniyle geliştirmeye açıktır ve sonucunda yüksek kalite değerli bir ürün üretilir. Ürünün kişiye özel oluşuna bağlı, standartlaşmada karşılaşılan zorluklar üretimin endüstriyelleşmesini güçleştirmektedir. Aynı zamanda müşterilerin ürünün fiyatından çok kişisel zevklerine göre olması yönünde tercih göstererek sektöre yön vermektedirler. Bu sebeplerle bu ürünün üretim verimini arttırmaya yönelik yapılacak çalışmaların, ürünün müşterinin değişken istek ve taleplerine yanıt verme özelliğini kaybetmeyen çözümler sunması beklenmektedir.

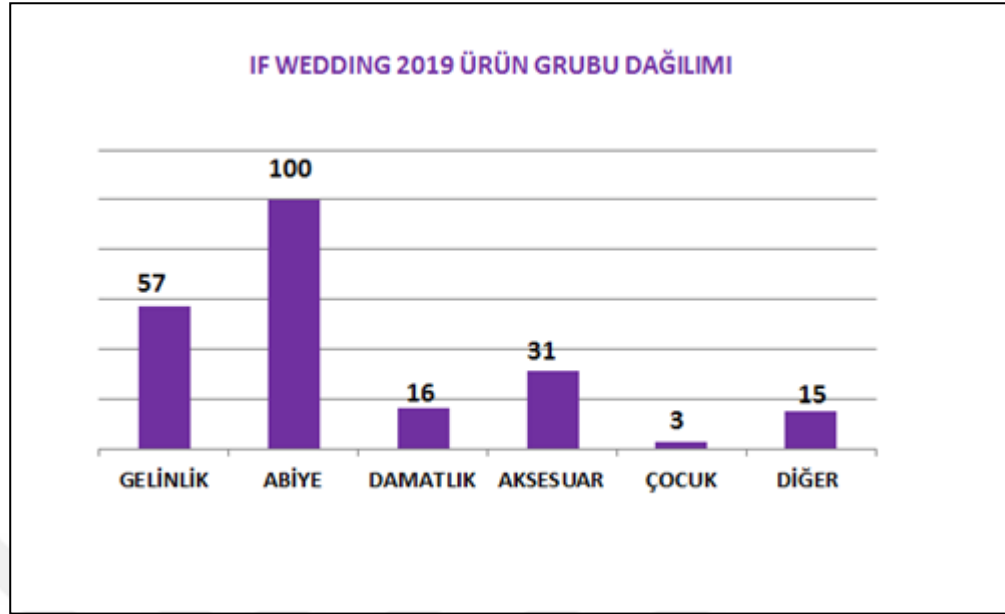
Diyagramdaki istatistiklerde gösterilen verilerin EGSD yöneticileri tarafından onaylı olarak tezde işlenmiştir.

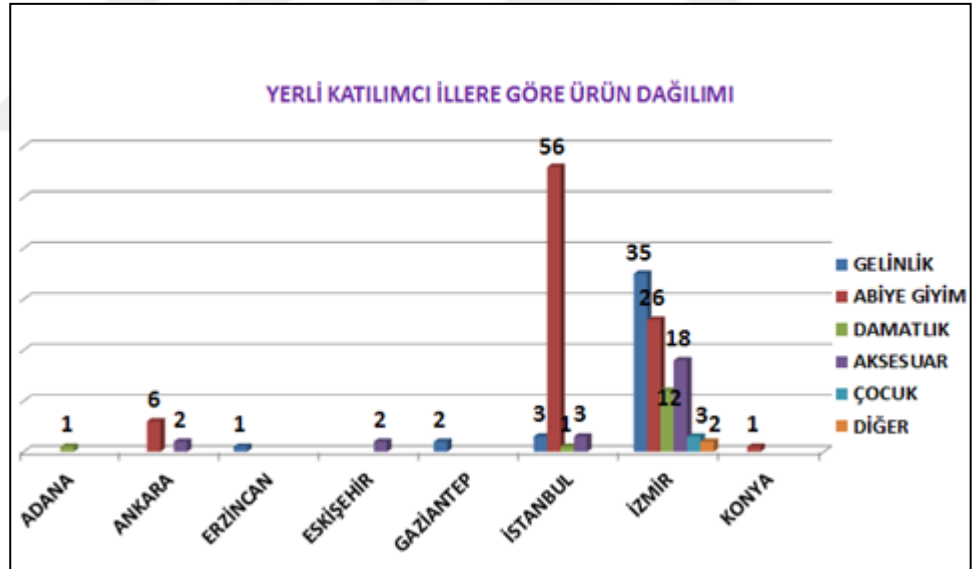
Resim 1. (EGSD arşivi 2019).

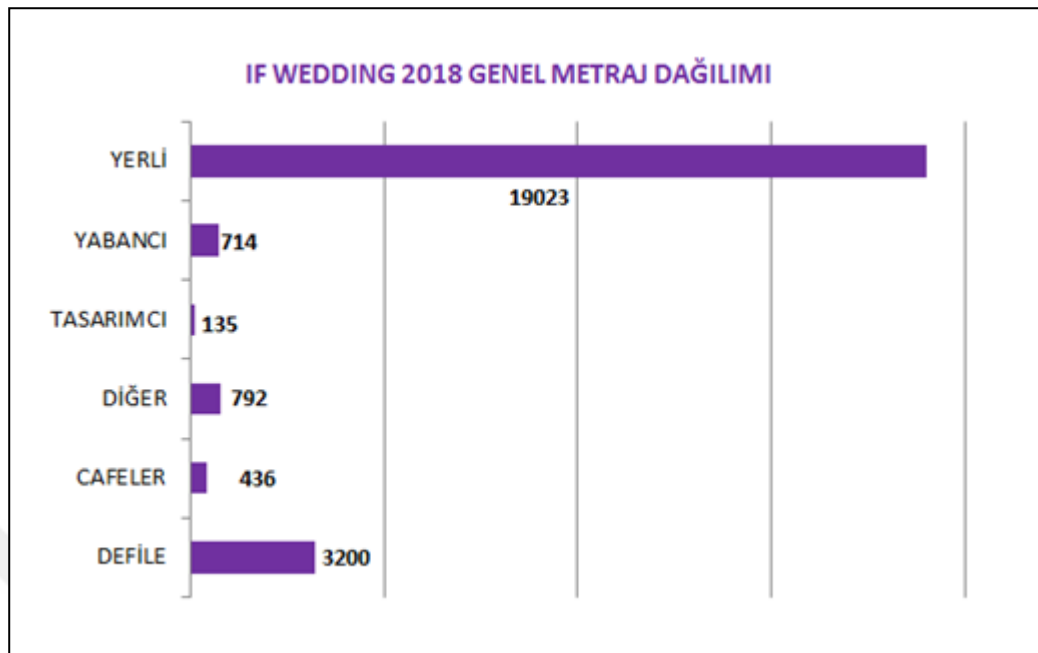
Resim 2. (EGSD arşivi 2019).

Resim 3. (EGSD arşivi 2019).

Resim 4. (EGSD arşivi 2019).

Resim 5. (EGSD arşivi 2019).

Resim 6. (EGSD arşivi 2019).

HOSTED BUYER

- Ebiltem ile birlikte gerçekleştirdiğimiz Hosted Buyer programı kapsamında B2B görüşmeler Hol B'de gerçekleşmiştir.

Resim 7. (EGSD arşivi 2019).

1. BÖLÜM

GELİNLİĞİN TARİHSEL SÜREÇTE KULLANIM VE ÇEŞİTLERİ

1.BÖLÜM

GELİNLİĞİN TARİHSEL SÜREÇTE KULLANIM VE ÇEŞİTLERİ

Evlilik, her toplumda olan bir olgudur ve zaman ilerledikçe düğün ve gelinlik terimleri de gelişmeye başlamıştır. Evlenme, düğün ve gelinlikler her toplumun kültürüne göre, farklı özellikler taşımaktadır. Bu özellikler ile o toplumun kültür zenginliği, değerleri, mevkileri anlaşılabilir. Kullanılan aksesuarlar, sembolik anlamlar, statü göstergesi, gelinliği tamamlayıcı olarak kullanılmıştır.

1700'lerden günümüze kadar gelinler için, farklı, sembolik gelinlikler her zaman çekici olmuştur. Birçok tarihi olay gelinliklerin varlığını teşvik etmekte ve geliştirmektedir. Yüzlerce yıldır, evlilik geleneğinin yaygın bir parçası olmaya devam etmektedir. Gelinlik, geleneksel anlamda, döngüsel bir eğilim ile geçmişten günümüze sürekli taşınmaktadır.

1.1. Evlilik Kavramı

İnsan toplumunun tarihi, toplumun sürekliliği, bakımı ve hayatta kalması için tasarlanmış çeşitli kurumların evrimi ve yayılmasının tanımından başka bir şey değildir. Evlilik kurumu, kurumlar içinde eşsiz bir yere sahiptir ve evlilik kurallarını ve evlat ilişkilerini düzenleyerek insan toplumunu sürdürmede etkili olan tek kurumdur. Evlilik kurumu ayrıca dünyanın yaratılması kadar da eskidir.

Evliliğin ne olduğunu tanımlamak çok yararlıdır. Evliliğin ana temeli, erkek ve kadın arasındaki kişisel birlik, aynı zamanda üreme için biyolojik bir ilişki olarak tanımlanmaktadır. Sosyal antropologlar tarafından, bu önemli kurumun kökeni ve tarihi, farklı çağlar ve toplumlardaki çeşitli biçimleri ve koşulları hakkında sunulan sayısız teori vardır. Evliliğin temeli olarak aile, cinsiyet temelinde işlevler bölümü olan bağımsız bir birim olmuştur; bu birimdeki her bir ortak, kooperatif birimi olarak ailenin çıkarlarına düşen görevlerini yerine getirmektedir. Biyolojik olarak, evliliğin amacı cinsel birliği yasallaştırmak değil, türlerin ve ırkın hayatta kalmasını sağlamaktır. Bu açıdan evlilik, sadece cinsel bir ilişki değil, ebeveyn birliğidir. Bu nedenle, çocuk

doğurma ve bakımı için erkek ve dişi birliğin birleşimi de evliliğin başlıca nedenleri arasındadır (Stone, 1939: 10-14)

Modern zamanlarda, evliliğin en önemli yönleri yasal olduğu kadar sosyal dinidir. Bertrand Russel, evliliğin elbette diğer cinsel ilişkilerden yasal bir kurum olduğu gerçeğinden farklı olduğunu söylüyor. Russel: “Aynı zamanda evlilik, çoğu toplulukta dini bir kurumdur, ancak esas olan yasal yönüdür.” (Russell, 1959: 15)

Düğünler, dünyada farklı kültürlerle dolu düzenlenmiş etkinliklerden biridir. Her kültürün kendine özgü gelenekleri ve ritüelleri vardır. Herkes, özellikle de kadınlar düğünlerinin eşsiz, romantik, görkemli ve unutulmaz olmasını ister.

Evlilik, ailedeki hayat dönemecinin başlama noktası olan (Manap ve diğerleri, 2013) ve kişinin yaşamını önemli derecede etkileyen (Stutzer ve Frey, 2006: 326-347) bir kavramdır. Öyle ki, dünden bugüne geleneksel topluluklarda olduğu kadar, modern toplulukların da en önem verdiği kurumlarından ve sosyal yapı taşlarından biridir (Ekşi, 2005: 67-75). Evlilik yoluyla oluşan aile kurumu, kurumlar içinde birinci sırayı almakta ve T.C. anayasasında Türk toplumunun temeli olarak görülmektedir (T.C. Anayasası, madde 41).

Toplum içi diğer kurumlar kadar aile kurumu da günümüzde hayatın getirdiği değişimlerden yüksek düzeyde etkilenmiştir. Bu etkilenmeler, çeşitli gelişim düzeyinde, çeşitli aile ve evlilik tiplerinin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Kongar, 1986: 35-41). Evlenmek ve aile kurmak her toplumda farklılıklar gösterse de, yine de gıpta edilen ve istenilen bir olgudur. Evlilik hem hiç evlenmemiş, hem de boşanmış kişiler tarafından istenen bir ilişki biçimi ve olanaklar elverdiğinde gerçekleştirilmek istenen bir yaşantı (Fışıloğlu, 1992: 16-24) olarak toplumsal önemini korumaktadır.

Her dönemde, evlilik akdinin gerçekleşebilmesi için bir tören olmuştur, bunun genel adı da evlilik törenidir. Bu tören kısaca, mutlu geçecek bir gün olması, yeni bir yuva kurma ve üst düzey kişilerde gösteriş ve güç gösterisi olması, gelin ve damadın törene gelenler tarafından kolayca ayırt edilmesi gibi çeşitli maddelerden oluşmaktadır.

Bundan dolayıdır ki, o gün, evlenecek kişiler en güzel ve gösterişli giysilerini giymeye çalışırlar. Bu özel giysi zaman zaman kültürler göre farklı özellikler de kazanmıştır.

Düğün kelimesinin kökeninin 'tüğ-/ düğ-/ toy-' fiğlinden geldiği düşünülmektedir. 'Tüğ-/düğ-' fiili bağlamak anlamına gelmektedir. (Aydemir, 2013: 8-9) Düğün dediğimiz kutlama, farklı ritüelleri ve evlenme törenini de kapsayan bir kutlama biçimidir. Gelin ile damadın tüm misafirlerin davete katılımı ile gerçekleşir. Düğünler, çeşitli kültürler ve statülere göre bazen bir kaç saat sürerken bazen de günlerce sürebilir.

Gelin kelimesinin kökenine bakıldığında, kültürümüzün de etkisiyle gelen sözcüğünden türetildiği görülmektedir. Evlenen kıza gelin, düğün günü giydiği giysiye de gelinlik denilmiştir.(Sürür, Çorum, Uluumay ve Akman, 2011: 18). Gelinliğin rengi ve biçimi, gelinin kültürüne, dinine ve geleneklerine göre değişiklik gösterebilmiştir.

1.2. Gelinliğin Tarihsel Süreci

Düğünler ve gelenekleri, ait oldukları toplumların kültürel özelliklerine göre anlam kazanır ve değişiklik gösterebilirler. Genelde bu anlam ve değişiklikler, gelinlerin giydiği gelinliklerden de anlaşılmaktadır. Tarih boyunca gelinlik ve aksesuarlar incelendiği zaman, bu değişikliklerin gelinliklerdeki desenlerde, saç aksesuarları, duvak, çiçek, takı gibi aksesuarlarda da olduğu görülmektedir (Gümüş, 1996: 20).

Yaşadığımız zamana kadar ulaşan çeşitli yazıtlar, kitabeler, heykeller gibi farklı kaynaklardan da evlilik ve süreç ile ilgili bilgiler elde edilebilmektedir. Sonuç olarak, bu kaynaklardaki görsel veya yazılı ifadelerden gelinin giydiği giysi ile ilgili bilgi edinilebilir.

Gelinliğin tarihçesi incelendiğinde bilinen ilk gelinliğin, binlerce yıl öncesine giderek, 4 bin yıl önce Mısır tarihine kadar uzandığını bilmekteyiz. Beyaz renkli keten kumaştan yapılan elbise o dönem gelinlik olarak kullanılıyordu. Beyaz gelinliğin ilk kullanıldığı yer ise saraylardır. Kayıtlara geçmiş ilk beyaz gelinliği giyen kişinin 1499

yılında 12. Louis ile evlenen İngiltereli Anne olduğunu bilinmektedir (Gümüş, 1996: 20).

1.2.1. Antik Çağlar

Antik çağda, birçok düğün aşık iki insanın birleşmesinden ziyade ekonomik birlikteliğine işaret ediyor. Ancak, antik gelinler, o zamanlarda, parlak renkli düğün kıyafetleri giyerek mutluluklarını sembolize etmeyi seçmişlerdir. Düğün öpücüğünün yasal olarak bağlayıcı olduğu kabul edilmiş ve evlilik sözleşmesinin gelin ve damat tarafından kabul edildiğini göstermiştir (Rook, 1985: 251-264).

Antik Yunan geleneklerine göre, gelinler gelinliklerinde beyaz kumaştan oluşan kıyafetleri giyorlardı. Bunun anlamı kendi kültürlerinde beyaz rengin kutlamayı ve mutluluğu temsil ediyor olmasıydı; yani gelinler beyaz gelinliklerini giydiklerinde mutluluklarını herkese göstermiş oluyorlardı.

Antik Atina'da, gelin ve damat düğün günlerinde en gösterişli kıyafetlerini giyerlerdi ve başlarına taç ya da boncuk süslemeler takarlardı. Taç, mersin ağacından, yaprağı her mevsim yeşil olan ağaçlardan, yaban kekiğinden veya güllerden oluşurdu. İnaniőa göre tacı oluşturacak gülleri, gelinin kendisi toplamalıydı, yoksa bunun kendilerine uğursuzluk getireceğine inanılırdı. (Wood, 1869: 19-32)

Roma'ya bakıldığında ise, gelinler gelinlik renkleri için sarıyı tercih ediyorlardı. Aynı zamanda, törenlerinde, giydikleri gelinliğe ek aksesuar olarak yine aynı renkten olan sarı renkli bir peçe takıyorlardı. Bunun sebebi ise, peçenin evli ve bekar kadınları birbirlerinden ayırt edici faktör olması idi. Bu evlenecek kadınlar için bir ödöl gibiydi. Genç kızlar sadece düğün günlerinde bu sarı renkli peçeyi takabiliyorlardı (Wood, 1869: 19-32)

Gelin olacak kız, düğününden bir gün önce saçlarını kırmızı bir fileyle sarardı. Daha sonra üzerine bir tunik giyerdi. Tunığın kenarları dikişsiz ve bir düğüm yardımı ile yukarıya kaldırılırdı. Tunığın üzerine safran rengi bir pelerin giyilir ve yine ayağına giydiğı sandalları da safran renginde olurdu. Metal kaplama bir gerdanlığı olurdu.

Başına bir taç takardı ve bu taç halka şeklindedir ve çeşitli bitkilerden oluşmuştur. Tacı, mine çiçeği, mercan otu, portakal çiçeği ve mersin ağacı çiçeği gibi çiçekler süslerdi. (Sürür, Çorum, Uluumay ve Akman, 2011: 19-32)

Resim 8. Antik Roma Düğün Töreni (<http://bilgioloji.com/pages/din/mitoloji/yunan/yunan-mitolojisi-nedir/> (Şubat 2019).

1.2.2. Orta Çağ (1700'lü Yıllar)

Ortaçağda, düğün iki kişi arasındaki birliktelikten daha fazladır. Genellikle iki aile, iki işletme ve hatta iki ülke arasında bir birlikteliği temsil ediyordu. Düğünler genelde düzenlenirdi ve aşktan çok bir politika meselesidir. Bir gelin, ailesini en uygun ışıktaki tutacak şekilde giyinmek zorundaydı, çünkü yalnızca kendisini temsil etmiyordu (Salisbury, 2002: 41).

Ortaçağ döneminde gelinlerin giyeceği gelinlikler için belirli bir renk kullanılmamıştır çünkü gelinlik de renkten ziyade önemli olan husus kullanılan kumaşlar olmuştur. Kullanılan kumaş ne kadar kaliteli olursa elbisede o kadar gösterişli

olacaktır. Bu da ideal gelinliği ortaya çıkaracaktır. Ortaçağ'da Kraliyet düğünleri politik karşıtlıklar açısından büyük önem arz etmiştir (Salisbury, 2002: 50).

Yüksek bir sosyal durgunluğa sahip ortaçağ gelinleri zengin renkler, pahalı kumaşlar giyerdi ve çoğu zaman üzerlerine giysiler dikilirdi. Cesur renkli krk, kadife ve ipek katmanlı, iyi dikilmiş gelinliğe sahip gelinleri görmek, o dönemde çok yaygındı. Daha düşük bir sosyal duruşa sahip olan gelinler, şık olmayan stilleri ellerinden geldiğince kopyalamış olsalar da yine de ucuz ve daha az kaliteli kumaşlar giyerlerdi (Salisbury, 2002: 52).

Orta sınıflı bir gelin, elbisesi için tercih edilen pastel kumaşlar ile kendisini ifade ederdi. Bu elbiseler düz, iekli veya beyaz süslemelerle desenli olabilirdi. Mütevazı bütçeli gelinler sadece düğün günü için en iyi elbiselerini giyebilirlerdi. Döneme ait gelinlikler, onlar için tek seferlik bir giysi değildi ve çoğu zaman tekrar değiştirilip giyilirdi (Wood, 1969: 18-22).

Beyaz, henüz düğün giyimi için standart renk olmasa da, zengin sınıfın birçok kadını düğünleri için beyaz giymeyi tercih etmiştir. Bozulmamış beyaz bir rengin korunmasındaki zorluk nedeniyle, beyaz elbiseler st düzeydeki bir kadını işaret ediyordu.

III. George ve Prenses Charlotte, 18. yüzyılda evlenen ilk İngiltere kraliyet iftleriydi. Yüksek toplumun zirvesinde, Charlotte mor kadife manto ve göz kamaştırıcı elmas aksesuarlarının yanı sıra süslü bir işlemeli gümüş elbise giymişti. Onun nedimleri de gümüş süslemeli beyaz elbiseler giyinmişlerdi. Bu kraliyet düğünü, 18. yüzyıl seçkinlerinin gümüş gelinlik trendini özetlemektedir (Wood, 1969: 30-36).

Resim 9. III. George'nin Evliliği (1723-1792) <https://britanya bilgi.blogspot.com/2016/11/biyografi-buyuk-britanya-kralig.html> (Şubat 2019)

1.2.3. 1800'lü Yıllar

Yıllar boyunca, gelinler sosyal statülerine uygun bir şekilde, her zaman modanın zirvesinde, paranın satın alabileceği en zengin ve en cesur malzemelerle giyinmeye devam etmiştir. Victoria dönemine kadar, ortalama bir gelin, genellikle yeni bir elbise almamış, sahip oldukları en iyi kıyafeti giymişti. En fakir gelinler, düğün günlerinde kilise elbiselerini giydiler. Bir gelinlikteki malzemenin miktarı gelinin sosyal duruşunun bir yansımasıydı. Mesela, daha fazla kol aktı, tren ne kadar uzun olursa, gelin ailesi o kadar zengindi (Gümüş, 1996: 29).

10 Şubat 1840 yılında Prens Albert'le evlenen Kraliçe Victoria, o zamana kadar kraliyet düğünlerinde tercih edilen gümüş renkli gelinliği giymeyi reddediyor ve onun yerine tamamı saten beyaz kumaştan hazırlanmış, beş buçuk metre kuyruğa sahip son derece gösterişli bir gelinlik giymeyi tercih ediyor; böylece günümüzde hala takip edilen beyaz gelinlik modasını başlatmış oluyor. Başının üstünde eşleşen bir portakal çiçeği çelengi ve peçe vardı (Mazlum, 2011: 31).

Aslında, birçok kadın özellikle bu nedenle düğün elbiseleri için mavi rengi seçti. Öte yandan beyaz, serveti sembolize ediyordu.

Resim 10. Queen Victoria ve Gelinliği (pages.stolaf.edu/wp-content/uploads/sites/124/2014/03/PART-I-History-of-the-Wedding-Dress.pdf (Şubat 2019)

Beyaz, genellikle gelinlikte renk olarak seçilmediğinden, Kraliçe Victoria'nın elbisesi herkes için sürpriz olmuştur. Ancak bu çokta hoş olmayan bir sürpriz değildi, çünkü kısa bir süre sonra tüm Avrupa ve Amerika'da sosyal statüsü yüksek olan kadınlar da beyaz gelinlik giymeye başlamıştır. Bazı kadınlar hala başka renklerde evlenmeyi seçse de, yine de beyaz renge doğru bir eğilim olduğu bilinir (Mazlum, 2011: 31).

Kraliçe Victoria ve Prens Albert'in düğününün her detayı, gazeteler, baskılar ve diğer hediyelik eşyalar yoluyla genel nüfusa ulaşmıştı. Tüm sınıfların genç kadınları, özellikle Kraliçe Victoria'nın gelinliğinin bilincindeydi. Kraliçe, taç yerine turuncu çiçek çelenk takmayı ve kırmızı kadife elbise yerine beyaz bir gelinlik giymeyi seçti (Eicher, 1995: 35).

Kraliçe'nin gelin kıyafeti bu nedenle birçok kadın sınıfı için erişilebilir gelin geleneği ve romantizm imajını yarattı. Kraliyet aşırılığını reddeden Fransız ve Amerikan devrimlerini takiben Kraliçe Victoria, sade bir krallığın resmini verdi. Sonuç olarak, gelinler, beyaz elbise, örtü ve portakal çiçeği motiflerini bu kadar büyük ölçekte ve öylesine uzun bir süre boyunca, öğelerin sadece modaya uygun olmadığı kadar geleneksel olduğu kadar çoğalttı (Eicher, 1995: 41).

Kraliçe Victoria'nın elbisesinde Honiton danteli kullanılıyordu. Kraliçe'nin düğününün ardından, zengin gelinler Honiton endüstrisine sığırdı.

Beyaz gelinlik, moda dergilerinin dağıtımıyla daha fazla popülerlik kazandı. Bu süreli yayınlar ilk olarak 1700'lerin sonunda Londra, Paris ve Philadelphia'da ortaya çıktı. 1810 ve 1819 yılları arasında gelin giyiminin resimleri ve tartışmaları moda literatüründe görünmeye başladı. Yerel gazeteler daha geniş bir kitleye ulaşmak için bu dergilerden alıntılar yayınladılar (Eicher, 1995: 43).

Periyodik teslimat, özellikle ikinci sınıf oranları veren 1879 Posta Yasası ve kırsal alanlardaki teslimatı artıran 1896 Kırsal Ücretsiz Teslimat Yasası ile kolaylaştırılmıştır. Üst sınıf için düğünler, toplumun en yüksek kademelerine ait bir kamu ilanı haline gelmişti. Düğünler, yalnızca belirgin bir servet gösterimi değil, aynı zamanda gelin ve damadın genellikle benzer ekonomik kökenden gelmesinden dolayı yüksek toplumda münhasırlığın bir göstergesi haline gelmiştir (Eicher, 1995: 43-44).

Sanayi Devrimi, daha fazla gelinin düğün günü için yeni bir elbise almasını mümkün kıldı ve beyaz, artık çokca tercih edilen bir renk olmuştu. Bu elbiseler günün trendlerini ve tarzını takip ediyorlardı. Aslında, Avrupa'daki veya ABD'deki bir gelinin beyazdan başka bir renkle evlenmesi çok nadirdir (Eicher, 1995: 43-44).

Sanayileşme nedeniyle orta sınıfın yaşam standardı da kısmen yükselmişti. Bu nedenle, bu aileler üst sınıfların pahalı düğün uygulamalarına bağlı kalmak için üstlerinde hep baskı hissetmişlerdir. Orta sınıf evli çiftler için bu baskı, yüksek profilli düğünlerin açıklamaları olarak monte edilmiş, gazete sütunlarında daha yaygın ve ayrıntılı hale gelmiştir.

1.2.4. 1900'lü Yıllar

Batı'dan etkilenmelerle, 1870'den sonra gelinliklerde açık renkler tercih edilmeye başlanmıştı. 19. yüzyıldan itibaren sade olan gelinlikler süslü ve gösterişli olmaya başladılar (Becher, 2003: 105-121).

1898 yılında Kemalettin Paşa ile evlenen Naime Sultan gelinliği, beyaz renkte ve geleneksel gelinliklerin modelindeydi. Bu gelinlik Osmanlı'da giyilen ilk beyaz gelinlik olmuştu. Sonrasında saray içerisinde Batılı modelde devam eden beyaz gelinlik, öncelikle İstanbul'da şehirli gelinler tarafından giyildi. 1950'li yıllara kadar Türkiye'de kırsal bölgelerde geleneksel gelinlikler renk ve şekil olarak görülmüştü. Osmanlı dönemi ile başlayan ve Türkiye Cumhuriyeti'nde devam eden beyaz renk ve Batılı modelde gelinlik git gide tüm ülkeye yayıldı (Sürür, Çorum, Uluumay ve Akman, 2011: 28).

Birinci Dünya Savaşı sıkıntıları sırasında, birçok gelin, önceki yıllarda olduğundan daha kısıtlı düğün şenliklerinde gündüz giyiminde evlenmeyi seçti. Beyaz popüler düğün rengi olarak kaldı, ancak diğer renkler de kabul edilebilirdi. Damat genellikle askeri üniformasını giyerdi (Sürür, Çorum, Uluumay ve Akman, 2011: 28-30).

Bu zamanda, kısıtlayıcı korseler ortadan kaybolmuş ve etekler ayak bileklerini ortaya çıkarmak için kısalmıştır. Gelinlik modası, peçe ile ayak bileği uzunlukta elbiselerin moda olduğu bir trendi izledi (Sürür, Çorum, Uluumay ve Akman, 2011: 28-30).

Resim 11. İşlemeli ipek saten gelinlik (1914) (<https://pages.stolaf.edu/wp-content/uploads/sites/124/2014/03/PART-I-History-of-the-Wedding-Dress.pdf> (Şubat 2019)).

Savaşın sonra, müreffeh bir dönem başlıyor ve gelinlikler de bunu yansıtıyordu. Resmi beyaz gelinlikler moda oldu. Krem, kirli beyaz veya fildişi gibi beyaz tonlarının tümü kabul edilebilir gelinlik renkleridir, mavi, yeşil veya pembe gibi parlak renkler etkisini yitirmiştir. Siyah bir elbise içinde evlenmek kötü şans olarak düşünülmektedir.

Beyaz, saflığın, erdemin ve dolayısıyla kızlık döneminin tören sembolüdür. İncil zamanlarından beri bu böyle olmuştur. Ancak beyaz gelinlikler her zaman moda olmamıştır. 19. yüzyıldan önce, daha sonra giymek için benimsenebilecek renkli bir kıyafet giymek modaydı.

Petticoat ya da iki renkli bir beyaz keten kayması, mavi ve beyaz Calico önlüğü ya da pembe, moda renkte kadife ya da süslemeli bir şey olabilir. Sömürge gelinleri de

pastel renkler ve hatta kiraz kırmızısı saten gelinlikler giyerdi, ancak ayinler kiliseden ziyade evde gerçekleştirildi (Nelson, 2005: 89-95).

1929'da başlayan Büyük Buhran ile birlikte birçok Amerikalı, günlük yaşamın zorluklarından kaçmanın bir yolu olarak Hollywood'un aşırılarına kaçmıştı. Özellikle filmler, insanlara fantezi ve kaçış görüntüleri sunmuştu. Ekonomik gerilemeye rağmen gelinler, sınırlı bütçelere rağmen, Hollywood yıldızlarından ilham alan çağdaş modaları izledi (Nelson, 2005: 89-95).

Resim 12. Charles James tarafından tasarlanan ipek gelinlik (1934) (pages. stolaf.edu/wp-content/uploads/sites/124/2014/03/PART-I-History-of-the-Wedding-Dress.pdf (Şubat 2019)

Amerika'da, II. Dünya Savaşı sırasında başlangıçta, gelin giyimi için kullanılan kumaş, rasyon düzenlemelerine dahil edilmiştir. Bu, kısa süre sonra, Gelin Üreticileri Birliği'nin, gelin tasarımlarına getirilen kısıtlamaları kaldırması için Kongre ve Savaş Üretim Kuruluna başvurması sonrasında değişmiştir. Amerika'nın askerlerinin evlilik ve düğünlerle desteklenen geleneksel değerler için savaştığı argümanı kullanarak, bazı gelin kıyafetleri rasyonları kaldırılmıştır (Taşdemir, 2015: 19-21).

Düğün giysileri üzerindeki kısıtlamalara rağmen, birçok kadın geleneksel beyaz elbisenin lüksünün, II. Dünya Savaşı zorluklarına uyduğunu düşünmedi. Özellikle kısa nişanlanmalar göz önüne alındığında (çiftler damat savaşımaya gönderilmeden önce evlenmek isterlerdi), beyaz gelinliğin birçok gelin için özel bir anlamı olduğu görünüyordu (Taşdemir, 2015:19-21)

40'lı yılların sonlarında ve 50'li yılların başında, gelin dergisinin etkisi ve düğünün tüketici uygulamaları üzerindeki vurgusu nedeniyle gelin dükkanları savaştan daha yaygındı. Bu dükkanlar kadınların modada kitle iletişim araçları geliştikçe daha fazla otorite kazanan Hollywood yıldızlarının tarzlarını taklit etmelerine yardımcı oldu. Daha önce 1930'larda, yalnızca büyük mağazalar kendi içinde gelin departmanlarına ev sahipliği yapmıştır (Taşdemir, 2015: 19-21)

II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinden birkaç yıl sonra gerçekleşen, Kraliçe Elizabeth ve Prens Philip'in düğünü, eski beyaz düğün lüksünü hatırlatmıştı. İngiltere, kumaş da dahil olmak üzere pek çok eşyayı paylaştı. Prenses Elizabeth, elbisesi için kumaş elde etmek amacıyla, dönemin diğer gelinleri gibi rasyon kuponlarını kurtarmak zorunda kaldı. Bununla birlikte, tasarımcı Norman Hartnell 10.000 incili, zengin işlemeli ipek saten elbisesini yarattı (Şimşek, 2010: 281-290).

Eldivenler, 50'li yılların standart bir modasıydı: tül, dantel ya da satenden yapılan parmaksız gelin eldivenleri. Bu yıllar daha kısa duvaklara ve gelin ayakkabısına daha fazla özen gösterilmesine neden oldu. 50'li yıllar, ilk önce Gelin Babası'ndaki Elizabeth Taylor tarafından popülerleştirilen canım yaka çizgisini tanıttı. Birçok önlük, düğünün ardından bolero ceketleri koordine eden düğünden sonra askısız gece elbiseleri olarak giyilmek üzere tasarlandı. Balerin uzunlukta elbiseler, kısa eldivenlerin yanı sıra gelinler ve nedime için de moda olmuştu. Dantelli katmanlar ve fırfırlar gelinlik eteklerinde baskındı (Şimşek, 2010: 281-290).

1950'ler, decorum, zerafet ve görgü kuralları ile tanımlanmış bir on yıldır. Geleneksel, klasik düğün resepsiyonlarında, şam kumaşlarında Wedgewood çinisi, beyaz güller, kesilmiş cam ve gümüşler vardı (Şimşek, 2010: 281-290).

60'lı yılların önlüklerinde yüksek belli imparatorluk hatları vardı ve birçok gelin şapkadan akan kabarık örtüleri olan kubbeli şapkalar giydi. Uzay Çağı boyunca düğünler genellikle metalik süslemeler içeriyordu. On yılın boyunca hüküm süren çiçek, gelinlerinin buketlerine ya da elbiselerinin üzerine süslemeler olarak katılan papatyaydı (Şimşek, 2010: 281-290).

Geçen on yılların aksine, 70'ler hakim bir eğilim tarafından tanımlanmadı. 70'lerin elbiseleri, hippie frocks'tan masal prenses elbiselerine, pantolon giyeceklerini punktan etkilenen elbiselere ve 30'lu ve 40'lı yılların silüetinin canlanmasına kadar uzanıyordu.

Katedral treni, dantel kenarlı firfırlar, tam boy örtüleri ve büyük buketler, 80'li yıllarda bir geri dönüş yaptı. Bilekten akan uzun kollu, derin dantel kenarlı firfırlar gelinlikte çok modaydı. Gelenek, görgü kuralları ve formalite, 80'lerin düğününün belirleyici unsurlarıydı. Resepsiyonlarda genellikle altın aksan ve gardenya çiçekleri bulunur. İlk defa, çiftler düğün videolarını çekip düğün videografisi endüstrisini yaratabildiler (Şimşek, 2010: 281-290).

1980'lerin en ikonik gelinliği, 1981'de Galler Prensesi Diana tarafından giyildi. Kıyafet, masal işi için paradigmayı belirledi ve Vintage Weddings'e göre on yıl için gelinliğin tarzını etkiledi. Muazzam kabarık kollu, sıkışık bel ve çarpıcı görüntüsü ile yeni bir romantik ideal ortaya koydu (Şimşek, 2010: 281-290).

Düğünlerin pop kültürdeki popülaritesinin artmasıyla düğün endüstrisi 90'lı yıllarda büyük ölçüde genişledi. Gelinin Babası (1991) yapımı ile başlayarak, düğünlerin etrafında toplanan popüler filmler arasında Dört Düğün ve Bir Cenaze (1994), En İyi Arkadaşımın Düğünü (1997) ve Kaçak Gelin (1999) yer aldı. 80'lerin süslü gelinlikleri solurken, daha minimalist bir stil ivme kazandı (Önder, 2017: 23).

1.2.5. 2000'li Yıllar ve Günümüz

Dünya üzerindeki her toplumda her kültürde yetişen milyonlarca genç kız, henüz bir eş adayı ile karşılaşmadan önce bile kendini beyazbir gelinlik içinde hayal

etmektedir. Beyaz gelinlik iyi ahlak ve doğruluğu simgelediği gibi halihazırda kabul görmüş bir gelenektir.

Batılı giysilerle birlikte, gelin çiçeğinin kullanımı da başlamıştı. Seçilen çiçekler ilk zamanlarda canlıyken, yapma çiçeklerin çıkmasıyla bu çiçeklerin tercih edilmesi artmıştı. 20. yüzyılın ortasından itibaren, gelinlerin çoğunluğu tarafından çiçek taşıdığı gözlenmiştir (Önder, 2017: 23).

İbadet evi yerine otel veya ülke kulüplerinde yapılan düğün törenleriyle, askısız önlükler popülerlik kazandı. Pikap etekleri ilk olarak 2000'lerin ortalarında popüler hale geldi. Modern elbiseler asimetrik, daha gevşek alıcılara sahiptir. Bu dönemde dokulu ayrıntılar, karmaşık boncuklar ve kristaller ve köpüklü eteklerin tümü modern gelinlik terimi kapsamına girmiştir (Önder, 2017: 23).

1.3. Farklı Kültürlerde Gelinlik

Bir erkek ve kadın arasındaki birlik, birbirlerine olan sevgilerini kutlamak için her zaman özel bir tören olarak görülmüştür. Orta çağlardan önce, bir düğünün tek amacı, iki kişi arasındaki sevgi birliğini kutlamaktır. Orta çağlar boyunca ve sonrasında düğünün önemi tamamen değişti. Düğünler, aşkı kutlamaktan çok siyasi bir tören haline geldi, ancak iki kişi arasındaki aşk hala genellikle bir düğünün asıl amacıydı.

Düğünlerin orta çağda üstlendiği yüksek amaç, iki aile, işletme ve hatta ülke arasında bir birlik oluşturmaktır. Bu, özellikle iki aile arasındaki birliğin, iki krallığın birleşmesi gibi, her bir ailenin devam eden başarısı için önemli olduğu üst sosyal sınıflardaki durumdu. Düğünün amacına yönelik bu zihinsel kayma sonucu, bir gelinin giyeceği elbise daha önemli hale geldi. Gelinler esas olarak bütün ailelerini veya köylerini temsil ediyordu ve bu nedenle ailelerinin değerlerini ve sosyal statüsünü olumlu yansıtabilecek şekilde giyinmek zorunda kaldılar.

Çoğu insan bir gelinlik düşündüğünde, duvaklı güzel bir beyaz elbise hayal ederler. Bu her zaman böyle değildir ve büyük ölçüde evlenen insanların dinine ve kültürüne bağlıdır.

İngiltere’li Phillipa, 1406’da düğününde beyaz bir gelinlik giyen ilk belgelendirilmiş kadındı, ancak bu birkaç yüzyıl sonraya kadar normal bir eğilim değildi. O günlerde gelinler aslında tercih ettikleri rengi giydi. Örneğin İskandinavya’da bir gelinlik için en popüler renk siyahtı (Nelson, 2005: 89-95).

Bugün batı kültüründeki gelenek, gelinin beyaz gelinlik giymesidir. Bu, Kraliçe Victoria, Saxe-Coburg’lu Albert ile evlendiğinde ve beyaz bir gelinlik giydiğinde 1840’ta popüler hale geldi. Düğün fotoğrafları birçok kişi tarafından yayınlandı ve geniş bir şekilde görüntülendi; çoğu gelin kendi gelinlikleri için beyazı seçti. Beyaz bir gelinliğin gelinlerin servetinin bir sembolü olması daha olasıdır. Bunun sebebi, beyaz elbiselerin sadece bir kez giyecekleri bir elbise satın alma geliri olan varlıklı gelinler tarafından giyilmeleriydi çünkü 19. yüzyılda beyaz kıyafetlerin yıkanması çok zordu (Nelson, 2005: 89-95).

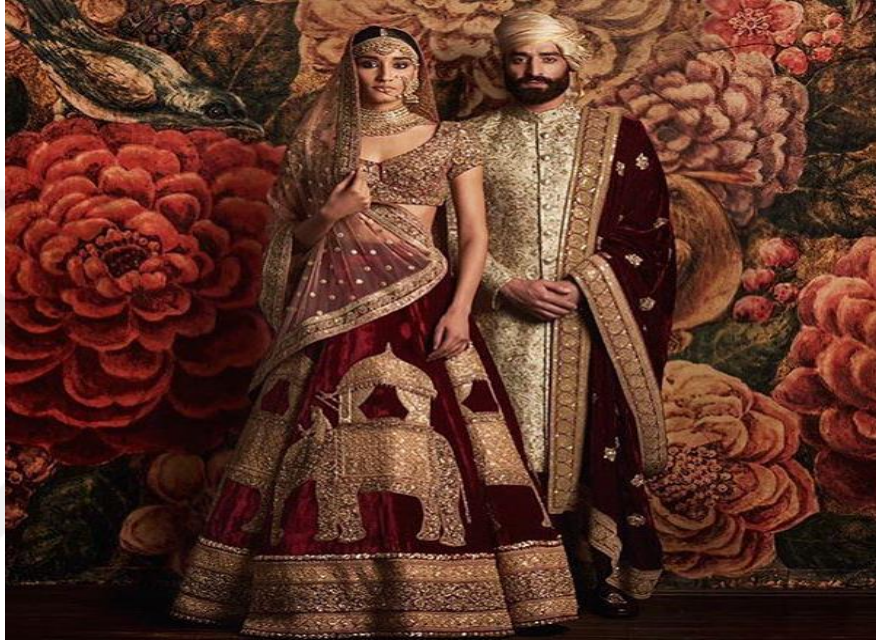
Bekaretin sembolize edilmesi için beyaz bir gelinlik kullanıldığına dair yaygın bir inanç vardır, ancak durum böyle değildir. Saflığı, sadakati ve bakire Meryem’i sembolize etmek için mavi renk daha uygun bir seçim olurdu düşüncesi de halen vurgulanan bir gerçektir (Nelson, 2005: 89-95).

Avusturyalı gelinler, muhteşem kumaşlarda zarif ve süslü masal elbiseleri giyerler. En önemlisi, gelini kötü ruhlardan sakladığı düşünülen peçedir (Rook, 1985: 251-264).

Hint kültüründe, pembe veya kırmızı gelinlikler genellikle gelinler için tercih edilen bir giysidir. Ülkenin kuzeyindeki evli kadınlar, alınlarnın ortasındaki kırmızı noktayla sıklıkla teşhis edilebilirler. Geleneksel bir Hint sarisi, kuşlar, hayvanlar ve bitkiler gibi doğal motiflerle karmaşık bir şekilde dokunur, ancak tüm sahneleri ve stilize soyutlamaları da içerebilir. Sariler tipik olarak ipekten yapılır ve gökkuşağının bütün renkleri ile gelir (Nelson, 2005: 89-95).

Gelinliğin kültürü bakımından doğu ülkeler incelendiğinde, Hindistan ve Çin gibi kumaş ve ipeğiyle ünlü olan ülkelerde, gösterişli elbiseler günümüzde olduğu gibi geçmişte de kendini gösteriyordu. Bu iki ülkede de rengin önemi çok büyüktür. Kırmızı

renk her iki ülke için de tercih sebebidir. Çin’de kırmızı rengin düğün seromonilerinde şans getirdiğine inanılırken, günümüze baktığımızda, kırmızı renk modernliğe karışıp artık beyaz gelinklerin ülkede daha moda olduğu gözlemlenebiliyor. Hindistan'a bakıldığında ise parlak renkli ve kaliteli kumaşlardan olan Hindistan'ın geleneksel kıyafeti sarı ve beyaz gelinliklerdir (Nelson, 2005: 89-95).

Resim 13. Hint Kültüründe Gelinlik Örneği (<https://gezimanya.com/GeziNotlari/hindistanda-evlilik-ve-dugun-torenleri>) (Şubat 2019)

Nijerya, yaklaşık 250 etnik gruba ve 500'den fazla dile sahip büyük bir ülkedir. Düğün törenleri bu nedenle bölge, din ve etnik kökene göre değişmektedir. Ancak, Nijeryalı gelinler genellikle parlak renkli gelinlik giyerler. Ayrıca sıklıkla Gele denilen bir kravatı başlarına takıyorlar (Rook, 1985: 251-264).

Gana'daki geleneksel düğünler genellikle çok renklidir ve her ailenin gelin ve damadın düğün kıyafetlerinde kendine has kumaş deseni vardır (Rook, 1985: 251-264).

Siyah bir İspanyol gelinlik için geleneksel renktir. İspanyol kültürüne göre, siyah gelinin ölümüne kadar evliliğe olan bağlılığını temsil ediyor. Bir gelin aynı zamanda bir mantilla ya da uzun duvak takar (Rook, 1985: 251-264).

Geleneksel bir Sri Lankalı gelin, belini saran ve daha kıvrımlı bir sari olan sari veya osaria giyer. Kıyafet altın, krem veya kırmızıdır ve altın iplik, inciler ve boncuklarla işlenir. Buna ek olarak gelin, saç süsleri, yüzükler, bilezikler, küpeler, kolyeler ve kolye gibi 21 adet takı takmaktadır (Rook, 1985: 251-264).

Geleneksel bir Tibet düğünü sırasında bir gelin, tipik olarak parlak renkli elbiseler ve zarif bir başlıkla süslenmiş beyaz, yün bir elbise giyecektir (Rook, 1985: 251-264).

Geleneksel olarak, bir Alman gelinin giydiği gelinlik, annesinden veya kız kardeşlerinden geçer, ancak modern bir gelinin kendi elbisesini seçmesi de kabul edilebilir. Bununla birlikte, bir gereksinim tel, tinsel, yapay çiçekler, inciler, kurdele ve pimlerden oluşan bir düğün tacıyla ona eşlik etmesidir (Rook, 1985: 251-264).

Pakistanlı bir gelin lehenga adı verilen beline tutturulmuş bir örtüyü üzerine giyer, ve ayakları çıplaktır. Altına ise işlemeli ve pileli bir etek giyer. Genellikle bir başörtü ya da eşarp olarak giyilen bir malzeme olan bir şifon veya krep dupatta ile eşleştirilir (Rook, 1985: 251-264).

Geleneksel bir Koreli gelin, jeogori denilen bir üst giysi, etek ve iç çamaşırlarından oluşan bir hanbok giyer. Geçmişte, hanbok yedi farklı iç çamaşır katmanından oluşuyordu, ama şimdi kadınların sadece eteği ve genellikle pantolon olan iç çamaşırlarını giymesi daha yaygın. Hanboks, giyen gelinin güzelliğini artırmak için geleneksel olarak özel olarak üretilir ve çeşitli renklerde gelir (Rook, 1985: 251-264).

Endonezya'da ve güneydoğu Asya'da kebaya adı verilen geleneksel bir bluz elbise giyilir. Genellikle ipek veya ince pamuktan yapılır ve çiçek desenleriyle işlenir. Bir gelin genellikle Malaya peştemâli veya batik kain panjang ile giyer (Rook, 1985: 251-264).

Geleneksel bir Moğol düğün töreninde, gelin ve damadın her biri Deel olarak bilinen şeyi giyer. Deel, asırlarca Moğollar ve Orta Asya'daki diğer göçebe kabileler tarafından giyilen desenli bir giysi şeklindedir (Rook, 1985: 251-264).

Resim 14. Moğol Kültüründe Gelinlik Örneği (<https://listelist.com/gelinlik-dugun-gelenek/>) (Şubat 2019).

Geleneksel bir Japon düğünü için gelin, saflık ve kızlık duygusunu simgeleyen örgün töreninde saf beyaz kimono giyer. Törenden sonra gelin, iyi şansları sembolize etmek için kırmızı kimonoya dönüşebilir (Rook, 1985: 251-264).

Geleneksel bir Kazak düğünde gelinler tipik olarak “Saukele” olarak bilinen bir başlık ve yüz peçe takarlar. Saukele, genellikle kızlar evlilik yaşına gelmeden çok önce hazırlanır(Rook, 1985: 251-264).

İskoçya'daki erkekler geleneksel olarak klanının eteğini düğününde giyerler. Törenden sonra gelin, ailesine geçişini belirtmek için yeni kocasının klan renkleriyle süslenmiş bir şal giyer(Rook, 1985: 251-264).

Hutsuls, yüzyıllarca Karpat dağlarında yaşayan etno-kültürel bir Ukraynalı grubudur. Geleneksel düğün kıyafetleri çok renklidir ve düğünler çok canlı ve dans, oyun ve şakalarla doludur (Rook, 1985: 251-264).

Oas'daki düğünler, Transilvanya'nın kuzey ve batı kesiminde önemli bir olaydır. Düğün, anne-babaların yanı sıra gelin-damat eşliğinde düzenlenir ve çeyiz ve kostümlerin hazırlanması, vaftiz babalarının seçilmesi ve düğün bayrağının

hazırlanması da dahil olmak üzere çeşitli farklı ritüeller düzenlenir (Rook, 1985: 251-264).

Gorani halkı iman gereği Müslümandır, ancak gelenekleri ve gelenekleri çeşitli putperest unsurlar içerir. Gelin, düğün şenlikleri sırasında bir atkı ve özel olarak dekore edilmiş bir şemsiye ile kaplı beyaz bir at üzerinde taşınır ve ailesine komşusunun eşinin evine eşlik eder (Rook, 1985: 251-264).

Yakan, çoğunlukla Filipinler'deki Basılan adasında yaşayan etno-dilsel bir gruptur. Geleneksel düğünler genellikle İslami ve eski, İslami öncesi ritüel olmak üzere iki törenden oluşur. Düğünler ebeveynler tarafından düzenlenir ve hem gelin hem de damat törende yüz boyama yapar (Rook, 1985: 251-264).

Geleneksel And düğün kıyafetleri genellikle parlaktır ve püsküller ve yansıtıcı malzemelerle süslenmiş dokuma pelerinler ve şapkalar içerir. Gelin ve damadın düğün günü için özel bir etek ve panço yapılıdır (Rook, 1985: 251-264).

Geleneksel Macar düğünlerinde gelinler için kıyafet, genellikle çiçek desenleri ve üç parlak renkte işlemeli bir elbise içerir. Sıklıkla pek çok esrar giyer, ayrıca üzerine buğday eklenmiş detaylı bir elbise giyer (Rook, 1985: 251-264).

Norveç'te geleneksel düğün kostümüne Bunad denir. Vaftiz partileri gibi diğer durumlar için de takılabilir (Rook, 1985: 251-264).

1.4. Türk Kültüründe Gelinlik

Osmanlı geleneğinde genç kızlar genellikle düz giyinirdi, evleninceye kadar gümüş veya altın iplik, payet veya nakışlı kumaştan yapılmış gösterişli kıyafetler giymeleri uygun değildir. Gelinlik bu nedenle giydikleri ilk zengin süslü kıyafet idi. Törende gelin taktığı başlık, peçe ve diğer aksesuarlarla diğer kadınların kostümlerinden ayırt edildi. Modaya uygun tarzda zengin kumaşlardan yapılmış Osmanlı gelinlikleri kırmızı, mor, mavi veya pembe gibi parlak renklerde olabiliyordu; fakat kırmızı sadece sultanların kızları ve kız kardeşleri için geleneksel renkti (Üstün, 2011: 36-52).

Duvaklar genellikle kırmızı renkte olurlardı. 1870'lerden itibaren, batı etkisi altında, pastel renklerde gelinlikler moda oldu, ancak ilk beyaz gelinlik 1898 yılına kadar giyilmedi, II. Sultan Abdülhamid'in kızı Naime Sultan, Kemalettin Paşa ile evlendiğinde beyaz gelinlik giymişti. Sarayda başlayan bu moda, Türk toplumu boyunca yavaş yavaş yayıldı, sonunda beyaz giyinmeyen gelinler bulmak zorlaştı (Üstün, 2011: 36-52).

Gelinlikler ve genel olarak kadın kıyafetleri, toplumun her birinin geleneklerine göre değişen renkler, kumaşlar, nakışlar ve stilleri olan bölgeler arasında geniş ölçüde farklılık gösterdi. Bir düğün kutlamalarının sürdüğü gün sayısı ailenin sosyal durumuna bağlıydı. Üst sınıflar arasında gelinler, esasen kına gecesi, evlilik günü ve düğünü takip eden günden oluşan kutlamaların her günü için farklı bir elbise giyerlerdi. Son fırsatta giyilen elbise paçalık olarak biliniyordu.

Kadının kıyafetlerinin ana öğeleri, bol pantolon veya salvar, ceket, bluz, entari ve kaftan denilen bir cüppeydi. Şalvarlara giyilen bir entari, Türk kadın elbisesinin en eski şeklidir. 19. yüzyılın ortalarına kadar birçok farklı tarzdaki entari, farklı boylarda eteklerle, bazen de bel yarıklarıyla iki veya daha fazla bölüme bölünmüş ve çeşitli şekillerde yakalara sahipti. 19. yüzyılın başlarından itibaren üç etek ve dört etek olarak adlandırılan stiller, eteklerin sırasıyla üç ve dört bölüme ayrılması ile modanın yüksekliği idi. Üç etek, yanlarda zemine uzanan üç etek paneli oluşturan yarıklara sahipti, önü açıktı ve belindeki birkaç düğme ile tutturulmuştu. Şehirlerde 1875'e kadar, kırsal alanlarda ise 20. yüzyıla kadar giyildi (Üstün, 2011: 36-52).

Sultan Abdülaziz'in 1867'de Avrupa ziyaretini takiben genç kadınlar yavaş yavaş şalvar ve üç etek giymeyi bıraktı. Bunun yerine, batı etkisi altında iki panelli etekli elbiseler popüler oldu. Bunlar çeşitli stillerde kesilmiş, günlük giyim için düzdür ve gelinlik olarak kullanıldığında veya özel günler için tasarlandığında yoğun bir şekilde işlenmiştir. İkincisi, neredeyse her zaman kadife, uzun etekler, şekilli gövdeler ve yuvarlak boyunlu kıyafetlerdi. Önü bel kısmına kadar açık bluzlar, ipek çözü ve keten veya yün atkı içeren bir bez giymişti. Baş kısım, bir muslin veya krep atkıyla örtülmüş ve bel çevresine gümüş bir kemer takılmıştır (Üstün, 2011: 36-52).

19. yüzyılın başında, genellikle mor veya koyu kırmızı kadifeden yapılmış ve dival olarak bilinen kolyeli ve yastıklı altın işlerinde bitkisel motiflerle süslenmiş bindallı olarak bilinen elbiseler, gelinlik olarak ve diğer tören etkinlikleri için tercih edildi. Kırsal kesimde kadınlar, benzer kumaştan yapılmış ve benzer şekilde işlemeli şalvar ve bolerolar giymiştir (Taş, 2002: 87-94).

II. Abdülhamid saltanatından (1876-1909) sonra bindallı yerini şehirlerde uzun eteklerin ve batılı modalardan etkilenen ve ceket, saten, tafta ve brokar gibi ipek kumaşlardan yapılan eşleşen ceketlere bıraktı. Bu tarzdaki düğün kıyafetlerinin en eski örneklerinin arasında, bindallı nakışı ile saten yapılmış biçimli ceketler vardır (Taş, 2002: 87-94).

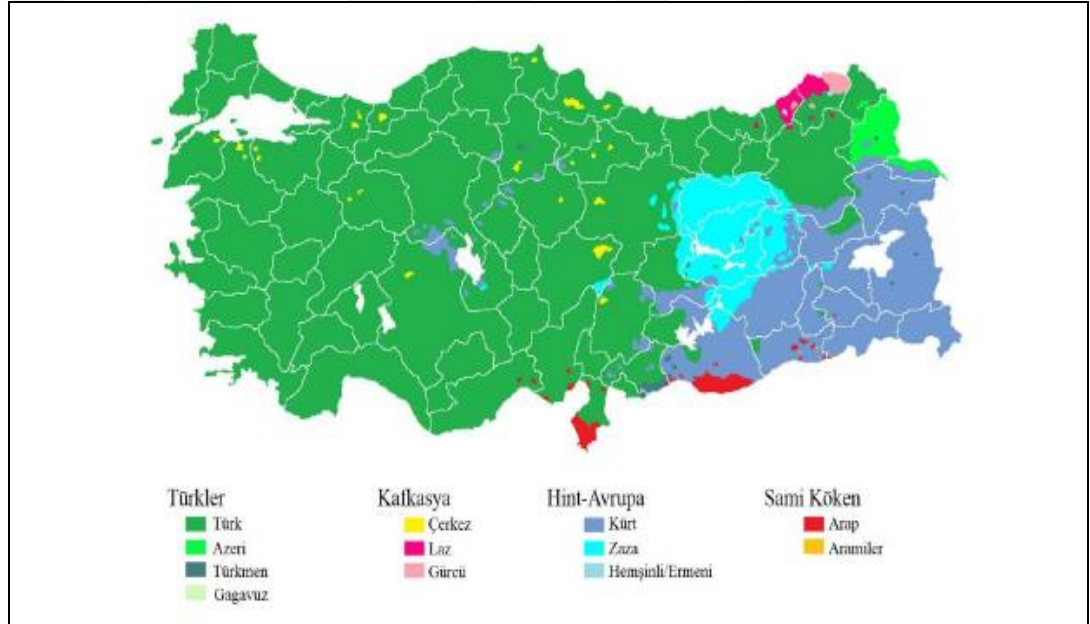
Bu değişiklikler, gümüş ipli, dokunmuş ipek taftadan yapılmış, uzun kesimli, dar kemikli ve korse korsajlı ve pelerinli gelinliklerle başarıldı. Bunlar, iğne oyası ile çevrelenmiş krep eşarplarıyla giyilirdi. Kışın, diz boyu kürkle kaplı kadife paltolar, bele uyacak şekilde uyarlanmış ve altındaki elbisenin rengiyle ve nakışına uygun olarak giyilmiştir. Ayakkabı ve çantalar yine uygun renk ve desenlerde, kumaş veya deriden yapılmıştır. Batı modası bu dönemde ayakkabıları da etkiledi (Taş, 2002: 87-94).

Günümüz Türkiye'sine geldiğimizde, Türk düğünleri kentsel ve kırsal alanlarda bir bölgeden diğerine farklılık göstermektedir. Çağdaş Türk toplumunda, resmi evlilik anlaşması imza törenini, akrabaların, arkadaşların ve tanıdıkların dans etmek, yemek içmek, takı takmak ve iyi dileklerle kutlamak için bir araya geldiği düğün salonunda büyük bir kutlama olur.

Türkiye'nin geleneksel renkleri ve gelinliği üzerine çok fazla sosyo-kültürel etki vardır. Ülkemiz dünden bugüne birçok toplum ve medeniyete ev sahipliği yapmış, bundan dolayı da çeşitli kültürlerin birbirleri ile iletişim kurmasına, toplumsal yapı açısından yeni oluşumların hazırlanmasına yol açmıştır. Sonuç olarak, ülkemiz Anadolu'sunda Hititler'in Doğu Roma Kültürü'nün ve hatta Bizans Kültürü'nün etkilerini görebiliriz. Sonraki süreçte Selçuklu ve Osmanlı kültürü toplumsal yapıyı büyük derecede etkilemiş ve böylelikle yeni bir toplumsal kültürün oluşmasına sebep olmuştur.

Diğer taraftan, coğrafyamız üst kimliklere olduğu kadar alt kültürlere yol açmıştır. Etnik açıdan bakıldığında çok sayıda etnik grup ve kültürün bu topraklarda gelişimini sürdürdüğü bilinmektedir. Farklı kültürler varoluşlarını her dönemde sürdürdükleri gibi, diğer kültürlerden de farklı düzeylerde etkilenmişler ve diğer kültürleri de aynı oranda etkilemişlerdir.

Sonuç olarak, etnik grup ve toplulukları kültürel bakımdan birlikte tutmaya vesile olan evlilik, bayram ve cenaze gibi törensel günlerde kullanılan kıyafetler, geçmiş ve içerisinde bulunulan dönemi yansıtabilmekte, bu grupların kültürlerinin bir göstergesi olabilmektedir.

Resim 15. Türkiye’de Etnik Sınıf Yapısını Gösteren Bir Harita (yenimobi.com, Şubat 2019).

Osmanlıdan bugünün Türkiye’sine kadar olan süreçte kıyafet kültürü, geniş coğrafyada ve farklı kültür ve inançların birleşimi ile var olmuştur. Eski gelenekler, Cumhuriyetin ilk dönemlerine kadar var olmuştur. Gelinlikler için öngörülen renk, kumaş ve model değişiklik gösterse bile amaç hep aynı kalmıştır (Taş, 2002: 87-94).

“Türk Halk Giyiminde Kullanılan Süslemelere Tipolojik Bir Yaklaşım” konusunda bir araştırma tezi hazırlayan, Fatma Koç ve Emine Koca’ya göre; Bir

toplumun kültürel kimliğinin belirlenmesinde birinci sırada etkili olan, o toplumun sanatsal ve kültürel mirasıdır. Türkler, geniş bir coğrafya üzerinde sürekli hareket halinde oldukları için birbirinden çok farklı toplumlar ile karşılıklı olarak kültürel etkileşimde bulunmuşlardır. Bu etkileşim Türk kültürüne dinamik bir yapı sağlamıştır. Böylece Anadolu ve çevresinde her bölgede ve yörede biçim, malzeme, kullanım ve süsleme özellikleri ile oldukça zengin bir çeşitlilik gösteren halk giysileri, Türk giyim kültürünü oluşturmakla birlikte, önemli kültürel miraslarımız arasında yer almıştır. Türk halk giysilerinin genel olarak ortak özellikleri olmakla birlikte, bölgeye göre değişiklik gösterdikleri bilinmektedir. Bu değişime mahalli gelenekler, insanların birbirinden ayrı olan zevkleri, iklim şartları, o yörenin coğrafi durumu ve tarihi olaylar etki etmektedir.

Örneğin, Alevi kültüründe başa örtülen kırmızı tül, aynı coğrafyayı paylaşan diğer kültürlerde de göze çarpmaktadır. Öte yandan geleneksel gelinlik, her ne kadar kırsalda kalsa da, öze dönüşü temsilen hala gelinliklerde yöresel kıyafetleri tercih eden, şehirde yaşamını sürdüren gruplar da vardır (Koç; Koca, 2016: 755-778).

Türkiye'deki Arnavut veya Boşnak gelinleri geleneksel düğünlerinde şalvar giyer. Gelinliğin cepken denilen bir parçası vardır. Bu parça, her iki kültüründe kullandığı ortak giysidir. Altın ve gümüş süslemelerle bezenen cepken sosyal ve ekonomik durum doğrultusunda gösteriş amaçlı kullanılır. Taç da başlarına takılan ve altın işlemelerden oluşan bir aksesuardır (Koç; Koca, 2016: 755-778).

Çerkez Türklerinde Azeri gelinliklerinde de olan ve adına tepelik denilen bir başlık bulunmaktadır. Gelinlik tasarımları benzer özellikler gösterir. Örneğin, göğüsteki fermuar düğmeleri, kabarık etekler, kaftan şeklindeki üstlükleri vardır (Koç; Koca, 2016: 755-778).

Roman Türklerinin renkli yaşamlarını, gelinlik tasarımlarında ve aksesuarlarında da sıklıkla görebiliriz. Romanlar kırsal kesimlerde daha arınmış bir hayat yaşarlarken, ekonomik düzeyi yüksek olan Çingene topluluklarında bu arınmışlık yerini gösterişe bırakır. Gelinler gelinliklerini çok renkli ve eğlenceli olan düğünleri sırasında giyer. Gelinliklerdeki abartılar bol işleme, taşlar, pul, boncuklar anlaşılır.

Onların da gelinlikleri Arnavutların gelinlikleri kadar abartılıdır; fakat onlar kadar elit tarzda değildir (Koç; Koca, 2016: 755-778).

Özbeklerde ise Osmanlı zamanlarında da göze çarpan tepelik adı verilen başlık vardır. Bu başlık aynı zamanda Azerilerin başlığına benzer. Gelinlik kumaşlarında özel işlemleri olan Özbekler, geleneksel anlamda özel gelinlikleri giyen bir etnik gruptur; fakat şu anda beyaz gelinlik onlar içinde trend olmuştur. Gelinliğin üstüne krem renginde ve kendilerini kötü şanstan koruduğuna inanılan bir tül takmaktadırlar (Koç; Koca, 2016: 755-778).

Ülkemizde Van ili civarında yaşayan Kırgızlar, düğünlerinde kendilerine has saç modelleri ve örüleri ile bilinirler. Kökenleri Selçuk Türklerine dayandığı için gelinlikleri kırmızı ve beyaz renkli olup üstlerine Türk motifleri işlenmiştir.

Özellikle Karadeniz Bölgesi'nde yaşayan Laz ve Hemşin gelinleri, düğünde başlarına kırmızı renkli puşi bağlarlar.

Yörük ve Türkmen gelinliklerinde tas, tepelik, fes, arakçın, taç, tozak ve hotoz gibi başlıklar kullanılır. Yörük gelinliklerinde Türkmenlerinkine göre daha fazla süs ve işleme bulunur (Koç; Koca, 2016: 755-778).

Türkiye'de yaşayan kürt halkının yarısı Sünni yarısı Alevi'dir. Gelinliklerinde genel olarak sarı, yeşil ve kırmızı renkleri kullanılır. Her ne kadar batıya göç eden Kürtlerde beyaz gelinliğe bir özenme olsa da, kendi inanışları gereği renk rituelllerini göz ardı edememektedirler (Koç; Koca, 2016: 755-778).

1.5. Farklı Dinlerde Gelinlik Türleri

Bazıları için beyaz bir gelinlik gelenekseldir. Ancak Batılı düğün gelenekleri küresel değildir ve birçok gelin, kültürel veya dini geleneklerine göre, beyaz, kırmızı,

kolsuz veya daha mütevazı bir elbise tarzı ve rengi seçer. Tören sırasında alçakgönüllü bir elbise üzerine bolero ceket veya şal giyilebilir.

Ortodoks Yahudi gelin genellikle beyaz giyer ve köprücük kemiği, dirsekler ve dizler örtülmelidir. Ayrıca bir peçe takması gerekir. Ancak, her gelinin bir gelinlik satın almadan önce hahamından rehberlik etmesini istemesi onlar için çok önemlidir. Bir kadının huppah altındayken daha az mütevazı bir elbise üzerine ceket giymesi hahamlar için onay verici bir unsurdur (Wood, 1969: 36).

“Modern, reformcu bir Yahudi gelin ne isterse giyebilir” diyen Manhattan'daki Emanu-El Tapınağı'ndan Haham Amy Ehrlich: “Bir gelin olmaktan çok, benden omuzlarını huppah altına alması gerekip gerekmediğini soruyor. Her zaman derim ki bu soruyu sorarsan cevabın sendedir. Gelinleri anın kutsallığına dikkat etmeleri konusunda cesaretlendiririm.” diye sözlerini tamamlamıştır.

Resim 16. Ortodoks Yahudi Düğün Örneği (<https://www.dailymail.co.uk/news/article-2562874/Young-couple-carry-traditions-followed-hundreds-years-ultra-orthodox-Jewish-wedding-Jerusalem.html>) (Şubat 2019).

Gelin kıyafeti söz konusu olduğunda, Yahudiliğin üç ana adı vardır. Bunlar: Reform, Muhafazakâr ve Ortodokslardır. Hepsisi farklı gereksinimlere sahiptir. Reform Yahudiliği, eğer varsa, kıyafet konusunda kısıtlamalara sahip değildir. Muhafazakâr sinagoglar genellikle bir gelinin omuzlarının örtülmesini gerektirirken, Ortodoksluk

kıyafetleri daha da kısıtlar. Ortodoks gelinler dikkatli olmalıdır. Bunun anlamı uzun ya da üççeyrek uzun kollu, yüksek kesim yakalı, ayak bileği uzun etekli ve üst kısmı sırtı kapalı elbiseler giymek anlamına gelir (Aça, 2015: 79-91).

Kapalı omuzlar, bir sinagogda evlenen gelinler için en yaygın gereksinimdir. Bu tek gereksinimse, kısa hatta başlıklı bilezikler takılabilir. Kanadalı tasarımcı Paloma Blanca'nın koleksiyonunda rafine bir sadeliği ortaya çıkaran ve sinagog için uygun şekilde mütevazı olan kısa kollu, geleneksel, balo elbisesi tarzı elbiseler bulunur. Bu koleksiyonda herhangi bir dalgalı yaka veya yapışkan kılıf kullanmaz (Aça, 2015: 79-91).

Diğer bir seçenek ise dirsekleri kapsayan üççeyrek uzunluk kol. İspanyol tasarım evi Pronovias, koleksiyonunda bu kollarla birlikte çeşitli elbiseler sunmaktadır. Avrupa'da yaygın olarak popüler olan bu imparatorluk elbiseleri, "Prenses Gelin" i hatırlatan, pürüzsüz ve zarif bir çizgi yaratan güzel, akıcı kumaşlardan yapılmıştır. Birçoğunda narin bağcıklar ve dikilmiş kumaş çiçekler bulunur (Aça, 2015: 79-91).

Uzun kollu elbise, Yahudi gelinler için en muhafazakâr seçimdir. Bu stil son yıllarda daha belirgin olanları ortaya çıkarmak için zemin kaybederken, birçok tasarımcı geleneksel bir yetenekle elbiseleri ortaya çıkarmaya devam ediyor (Aça, 2015: 79-91).

Bir Mormon gelini de elbisesinde mütevazı olmalıdır. Etekteki herhangi bir yarık dikilmeli ve Son Gün Azizleri tapınağının içindeki tören için elbisenin altına giyilmesi gereken özel giysiler vardır. Gelinlerin gelinlikleri, kabul edilen standartlara uyuyorsa, kutsal evlilik töreninin yapıldığı tapınakta giyebilirler. Beyaz, yüksek boyunlu, uzun kollu, tasarım ve kumaşta mütevazı ve ayrıntılı süslemelerden arınmış gelinlik Mormon gelini için ideal gelinliktir (Aça, 2015: 79-91).

Resim 17. Mormon Gelinlik Örneği (latterdaybride.com/collections/temple-dresses) (Şubat 2019).

Katolik Roma için belirli bir yasa olmadığı için, gelinliklerde giyilmesi beklenen belirli bir renk de yoktur. Katolik düğünlerinde gelinler için kıyafetler konusunda resmi bir açıklama yapılmadı. Evlilik Katolik kilisesinde bir kutsallıktır. Katolikler tarafından aldıkları yeminlerin kutsallığına saygı duymak için uygun giyinecekleri varsayılmıştır. Katolikler kutsal bir yerde kutsal bir taahhütte bulunduklarının farkındalar ve uygun giyinirler (Aça, 2015: 79-91).

Müslüman gelinler parlak renklerde uzun elbiseler giyer; genellikle çok süslüdürler ya da süslenmiştir ve türban ya da başörtüsü gelenekseldir. Genellikle bir gelinlik koordine edici bir başörtüsü ile birlikte gelir. Bir Türk gelini babasının evliliğini düğün için terk etmeden önce, bir erkek akrabası beline kırmızı bir kızlık kemeri bağlar. Renk şans, cinsellik ve mutluluğu ifade eder. Eski Türklerde, Şamanizm inancı hakimdi, fakat asla baskın etken olmamıştır. Bu yüzden inançlara göre değil geleneklere ve göreneklere göre davranış sistemi oluşmuştur (Üstün, 2011: 36-52).

Resim 18. Müslüman Gelinlik Örneği (dhgate.com/store/product/2015-modest-high-quality-muslim-wedding-dresses/236698384.html (Şubat 2019).

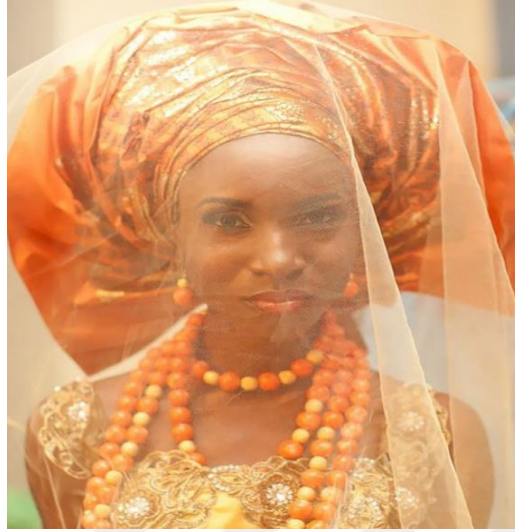
Süryaniler, günümüzde kiliselerde nikah kıymakta ve beyaz gelinliği tercih etmektedirler. Gelinlikleri üzerine takmak için başörtüsü olarak da kullanılan bir örtü vardır ve taç da yıllardır vazgeçemedikleri bir aksesuardır. İşlemelerinde genellikle telkari denilen tel kırma kullanılır (Üstün, 2011: 36-52).

Batılı gelinlerin çoğu beyaz giyseler de, Budizm dininin yaygın olduğu geleneksel bir Asya gelinliği kırmızıdır. Genellikle Çinli bir gelin tören için bir Batı kıyafeti giyer ve resepsiyon için geleneksel bir kırmızı elbiseye dönüşür (Palmer, 2005: 35).

Resim 19. Çin'in Geleneksel Gelinlik Örneği (<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/257862> (Şubat 2019).

Nijeryalı gelinler genellikle ailesinin kabilesinden, yeni kocasının kabilesinden veya bazen her ikisinden renkli geleneksel bir kumaş giyerler. Bu malzeme genellikle bir aile üyesi tarafından hediye edilir ve daha sonra modern bir tasarıma dikilir. Gelinler, görünümü tamamlamak için genellikle bir jel adı verilen Nijeryalı bir başörtüsü takarlar (Palmer, 2005: 35).

Resim 20. Nijerya Kabilesi'nde Öngörülen Gelinlik

Örneği: (www.ntv.com.tr/galeri/yasam/dunyanin-farkli-ulkelerinden-iliginc-gelinlikler,6p7bkkQPSkGWkicT5kiLSg/dMVZunaRiU2kWgogoK7EHg) (Şubat 2019).

Hristiyan düğünü denildiği zaman, hemen hemen Batı dünyasındaki herkes, bir düğünü resmederken benzer bir görüntü öngörür. Aile ve arkadaşlar, bazı doğal yerlerde düzgün sıralar halinde dizilmişlerdir. Nedime özenle koordine edilmiş, eşleşmiyorsa elbiseleri siyah smokinindeki damadın karşısında durur. Sağdıç onun arkasında durur. Onlar da siyah takım elbiseli. Gelin, babası ile birlikte koridorda yürür. Saçları özenle tasarlanmış, güzel elmas takılar takıyor. Elbisesi zeminde uzun ve özenli ve elbette saf beyazdır (Palmer, 2005: 35).

Beyaz gelinlikler çoğu zaman masumiyet ve saflık ile ilişkilidir, bazı Hristiyanların gelinlerde çok önemli bulduğu nitelikler. Bununla birlikte, beyaz bir elbise ile bakire gelin arasındaki bağlantı oldukça yenidir.

Ortaçağ ve Rönesans döneminde, gelinler asla beyaz giymediler. Beyaz yasla ilişkilendirildi ve İskoç Kraliçesi Mary, 1559'daki düğününe beyaz giydiğinde kocasına küfür etmekle suçlandı. Beyaz onun en sevdiği renkti, ama kocasına getirdiği söylenen lanetin birkaç yıl sonra ölümüne neden olduğuna inanılıyordu. Bu dönemde gelinler beyaz yerine ipek, muslin, kadife ve kürkten yapılmış zengin renkli kumaşlar giyerlerdi. Önlükler mücevherlerle ve mevcut olan diğer açık zenginlik işaretleriyle kaplıydı. Evlilikler en çok politik ya da finansal nedenlerden ötürü olduğundan, gelinin elbisesi

ailesinin servetini göstermenin kolay ve yaygın bir yoluydu. 1468'de York'un düğün elbisesi Margaret'in o kadar ağırdı ki kiliseye taşınması gerekiyordu (Rook, 1985: 251-264).

Beyaz gelinlikler 19. yüzyılın ortasına kadar popüler değildi. O zamana kadar, düğünlerde kullanılan baskın renkler kırmızı ya da mavi idi. Mavi, saflık ve bekaret ile ilişkiliydi, bu nedenle, Bakire Meryem'in neden sık sık mavi kıyafetler giydiğini anlatıyordu. Bu arada kırmızı, doğurganlıkla ilişkilendirildi ve yüzyıllar boyunca, herhangi bir evliliğin en önemli yönü, ürettiği çocuk sayısıydı (Rook, 1985: 251-264).

Beyaz, Katolik kızların İlk Cemaat ve Vaftiz önlüklerinde giydikleri beyaz önlüklerle ilişkilendirildi. Bu sadece beyaz önlüklerin masum gelinler olduğu fikrini daha da artırdı. Bununla birlikte, bu nispeten yeni olan gelenek, büyük ölçüde Batı Hristiyanlarla sınırlı kalmıştı. Pek çok Doğu düğününde kırmızı gelinlik kullanılır, çünkü kırmızı, iyi şanslarla ilişkilendirilen renktir. Bu arada beyaz, yas rengi olarak hala durumunu korur. Bu nedenle, bir Hint Hristiyan gelinin beyaz giyen koridordan aşağı inmesi pek mümkün değildir. Bunun yerine, muhtemelen kırmızı bir sarı giyecektir (Rook, 1985: 251-264).

Beyaz, Batı'daki gelinlik için ezici bir norm olarak kalsa da, artan sayıda gelin elbiselerine renk katıyor ya da tamamen beyaza kaçılıyor. Bir düğünün Hristiyan düğünü olup olmadığını belirleyen yeminler ve insanlardır, gelinin giymeyi seçtiği renk ve kumaşı değildir (Rook, 1985: 251-264).

Bir Hindu gelini, genellikle altın ipliklerle kırmızı olan parlak renkli bir sarı giyer. Queens'teki Kuzey Amerika Hindu Tapınağı Derneği halkla ilişkiler sorumlusu Ganapathy Padmanabhar, "Sarı, damadın ve ailesinin dikkatini çekiyor olmalı" dedi. "Parlak renkli bir ipek sarı giyilir ve çevresinde çok fazla taze çiçek olması gerekir" dedi.

Resim 21. Hindu Geleneklerine Göre Gelinlik Örneği
(<https://gezimanya.com/GeziNotlari/hindistanda-evlilik-ve-dugun-torenleri> (Şubat 2019).

2. BÖLÜM

GELİNLİK TASARIM VE ÜRETİM DETAYLARI

2. BÖLÜM

GELİNLİK TASARIM VE ÜRETİM DETAYLARI

Gelinlik üretimi asla kolay bir süreç değildir. Gelinliğin üretildiği ilk etaptan son etaba kısaca değinecek olursak süreç bir hayli emek istiyor gibi görünüyor.

2.1. Gelinlik Üretim Ve Prova Detayları

Gelinlik üretiminde tüm kalıp parçalarının eksiksiz olduğuna dikkat edilmelidir. Yüz yüze katlanmış olan kumaş kesim masasına serilir. Model analiz tablosundaki liste doğrultusunda kalıplar ana kumaş üzerine yerleştirilir. Kumaş çift kat olduğu için ilk kat ana kumaş, ikinci kat astar olarak kullanılır. Kalıplar, kumaşa sabitlenip kenarlarından 2cm pay verilerek renkli sabunla çizilir. Çıt ve diğer önemli işaretlerin yerleri de işaretlenir. Tela yerine kullanılacak olan kumaşa beden kalıpları yerleştirilir ve işaretleri alınır. Kalıplar tekrar kumaşa sabitlenip kenarlarından 2cm pay verilerek renkli sabunla çizilir ve çıt ve diğer önemli işaretlerin yerleri işaretlenir. Ön ve arka yaka çevresi tela kalıpları, telaya yerleştirilir ve kenarlarından 2cm pay vererek renkli sabunla çizilir (megep.meb.gov.tr, Ocak 2019).

Resim 22. Kişisel Koleksiyon

Resim 23. Kişisel Koleksiyon

Resim 24. Kişisel Koleksiyon

Resim 25. Kişisel Koleksiyon

Resim 26. Kişisel koleksiyon

Paylı kalıp parçaları etrafından kesilir ve çıtları atılır. Ana kumaş, astar, tela parçaları gruplandır ve kontrol edilir.

Bu faaliyette verilen bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında gelinlik dikim öncesi hazırlık işlemleri, 1. prova ve kontrole hazırlama işlemleri, prova işlemleri, provadan çıkarma işlemleri ve süsleme işlemleri tekniğe uygun olarak yapılabilir (megep.meb.gov.tr, Ocak 2019).

Moda evleri ve butiklerde, modele ait tüm parçalar makine ile ya da teyel ile birleştirilir ve provaya hazırlanır. Hassas kumaşlar mutlaka teyellenir. Makinede birleştirme yapılacaksa dikiş adımı büyük olur.

Beden parçaları ile abraham parçaları üst üste yerleştirilir ve iğnelenir. Birbirine iğnelenen parçalar etrafından 0,5cm dikilir. Dublelenen beden parçaları birleştirilmeden önce ütülenir. Dublelenen ön ve arka parçaları, çıtları birbirine denk getirerek şekilde makinede 2cm olarak birleştirilir. Ara ütü yapılır. Ara ütüde kup dikişleri ön ve arka ortasına, yan dikişleri ise arkaya yatırılır. Göğüs kısmı form verilerek ütülenir. Yaka kenarlarına tela yapıştırılır. Astar parçaları beden gibi birleştirilerek astar hazırlanır. Askılar için biyelere makine çekilir. Askılar ön bedene makine ile tutturulur. Etek ana kumaş arka ortasına 15cm fermuar açıklığı bırakılarak dikilir. Ön ve arka etek parçaları, yüz yüze yerleştirilerek yan dikişleri birleştirilir. Eteğin yan dikiş ve etek ucuna overlok çekilir. Astarın yan dikiş ve etek ucuna overlok çekilir. Eteğin yan dikişleri arkaya yatırılarak ara ütüleme yapılır (megep.meb.gov.tr, Ocak 2019).

Provası yapılacak kişinin beden, bel, kalça hatları grogren veya ekstrafor ile belirlenir. Prova yapılacak kişiye önce eteği giydirilir ve fermuar açıklığı kapatılır. Bedeni giydirilir ve fermuar açıklığı da kapatılır. Askıların boyu ayarlanarak dikilir. Göğüs formu kontrol edilip gerekli düzeltmeler yapılır. Beden ile eteğin birleşme hattı belirlenir. Etekte dantelin görüneceği yere etek ucundan başlayarak sol kup ucuna kadar yırtmaç açılır. Yırtmacın kenarlarını dantel açıklığına göre katlanarak iğnelenir. Etek boyu ayarlanır ve gelinliğin genel duruşu ayarlanır.

Kişinin üzerinden gelinliği çıkarılır. Birleşme hattı işaretlenerek beden ile etek birbirinden ayrılır. Ön ve arka beden yan dikişlerden ayrılır ve ütülenir. Etek ile astarı birbirinden ayrılır. Üst etekte yırtmaç kenarından sonra dönüş payı da hesaplanarak fazla payı kesilir (megep.meb.gov.tr, Ocak 2019)

Resim 27. Kişisel Koleksiyon

Resim 28. Kişisel Koleksiyon

Resim 29. Kişisel Koleksiyon

Resim 30. Kişisel Koleksiyon

Kullanılan dantel kumaşı masa üzerine düzgünce serilip hazırlanır. Ön bedeni ve arka bedeni dantel üzerine yerleştirilerek bedenın kenarlarından kesilir. Kup yerinde pens oluşturarak danteli ön bedene oturtulur. Danteli arka bedene iğneleyerek oturtulur. İğnelenen dantel ile ön bedenın etrafına 0,5cm makine çekilir. İğnelenen dantel ile arka bedenın etrafına 0,5 cm makine çekilir. Ön etek astarına göre dantel kesilir. Ön etek astarına yerleştirilen dantel, üstten makine çekilerek bel ve yan dikişlere tutturulur. Ön etek astarına yerleştirilen dantel, üstten makine çekilerek bel ve yan dikişlere tutturulur (megep.meb.gov.tr, Ocak 2019).

Resim 31. Kişisel Koleksiyon

Resim 32. Kişisel Koleksiyon

2.2. Gelinlik Kumaşları

Gelinlik için karşılaşılan en büyük kararlardan biridir. Bir gelinlik maliyeti, bulunulan yere, bedene, kullanılan malzemelere ve tasarıma bağlıdır. Kumaş, işçilik ve değişiklikler de dikkate alınması gereken üç önemli faktördür. Yurtdışında, Düğün Koreografisi düzenleyen tarafından yapılan anketlere göre, 2012'de bir elbisenin ortalama fiyatı 1.200 dolar ile 1.300 dolar arasındaydı. Özellikle, New York'taki gelinler gelinliklerine diğer bölgelerden daha fazla ödeme yapmaktadır.

Gelinliklerin çoğu polyester, saten, ipek veya kadife içinde gelir. Gelinliği yapmak için kullanılan malzeme, kıyafet maliyetinin bir kısmını belirler. İpek en pahalı seçenektir. Günümüzde ortalama olarak beyaz ipeğin metresi 150 liradan başlamaktadır. Saten kumaşın metresi 15 liradan başlamaktadır. Kadife kumaşın ortalama maliyeti ise 20 liradır.

Mağazalardan veya çevrimiçi olarak satın alınan birçok gelinlik, giyim fabrikalarında üretilmektedir. Bu makine önlüklerinin satın alınması daha ucuzdur, ancak makineleri çalıştıran çalışanlar için hala işgücü maliyeti vardır.

Bazı önlükler elle dikilmiş veya tutturulmuş ek dekoratif dokunuşlara sahiptir. Elle tutturulan her öge için elbisenin maliyeti artar. Dantel aplikler, boncuklar, nakışlar ya da süslemeler ile elbiseler daha pahalı hale gelirler.

Bir elbisenin mükemmel bir şekilde oturması çok nadir görülür. Çoğu gelin, uzunluğun ve formun ideal olmasını sağlamak için gelinliklerinde sürekli değişiklikler yaptırmak zorunda kalır. Gelinlik için gelinlerin seçebileceği kumaş sayısı çok fazladır. Günümüzde gelinlerin en çok tercih ettiği kumaşlar şöyledir:

Dantel: Optik ya da ısıltılı, motiflerle biçimlendirilmiş dokumadır.

Resim 33. Dantel
(gelinoluyorum.com (Ocak 2019)).

Resim 34. Dantel
(ladantela.com (Ocak 2019)).

Dupont Saten: İpeksi dokusu ile leke tutmama özelliği olan güzel bir kumaştır.

Resim 35. Dupont Saten
(dantelle (Ocak 2019).

Resim 36. Dupont Saten
(kumasci (Ocak 2019).

Fransız Danteli: Çiçek ve benzeri motiflerin yer aldığı, çok maliyetli olduğu için genellikle duvaklarda kullanılan bir malzemedir.

Resim 37. Fransız Dantel
(DHgate.com (Ocak 2019).

Resim 38. Fransız Dantel
(tr.dhgate.com (Ocak 2019).

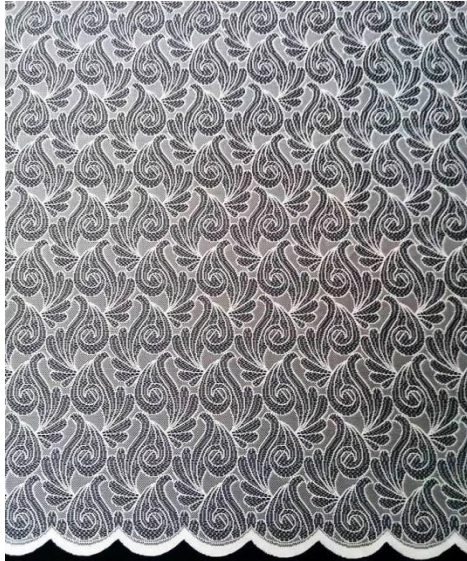
Güpür: Genellikle gelinliğin yaka, kol ve göğüs parçalarında kullanılan Fransızca ‘guipure’ kelimesinden gelen güpür, dantele nazaran daha geniş ilmeklerden oluşan şık bir dokumadır.

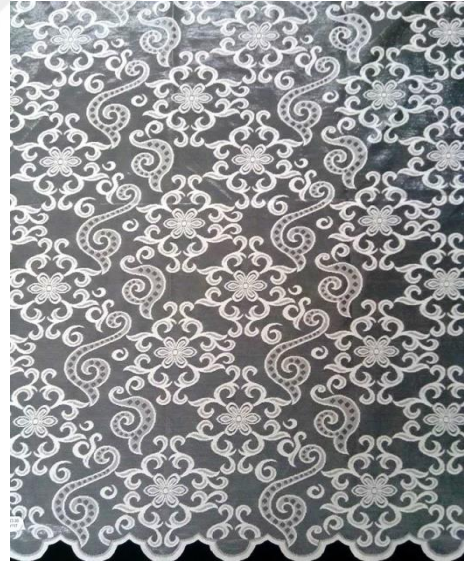
Resim 39. Güpür
(kumasci.com (Ocak 2019)).

Resim 40. Güpür
(kumasci.com (Ocak 2019)).

Resim 41. Jakar
(Kişisel Arşiv).

Resim 42. Jakar
(Kişisel Arşiv).

Jüpon: ‘İç etek’ olarak tanımlayabileceğimiz jüpon, gelinlik eteğinin kabarık görünümünü sağlayan ve aynı zamanda rahat taşınmasını kolaylaştıran fonksiyonel bir parçadır.

Resim 43. Jupon
(dhgate.com(Ocak 2019)).

Resim 44. Jupon
(dhgate.com(Ocak 2019)).

Kadife: Pamuklu bir kumaştır ve mat ve parlak çeşitleri mevcuttur.

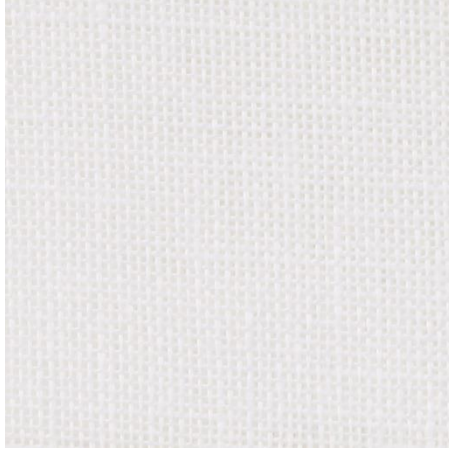

Resim 45. Kadife
(kumasdiyari (Ocak 2019)).

Resim 46. Kadife
(kumasdiyari (Ocak 2019)).

Keten: Hafif ve mat kumaştır ve sade gelinliklerde kullanılır.

Resim 47. Keten
(kumasci (Ocak 2019)).

Resim 48. Keten
(kumasci (Ocak 2019)).

Krep: İpek ve yünden çok ince dokunmuş akışkan bir kumaş türüdür.

Resim 49. Krep
(Kişisel Arşiv).

Resim 50. Krep
(Kişisel Arşiv).

Organza: Şeffaf ve ince yapısı nedeniyle üst üste ve kat kat kullanıma olanak sağlayan transparan yapılı organza, yaz gelinlikleri için en çok tercih edilen kumaşlardandır.

Resim 51. Organza
(Kişisel Arşiv).

Resim 52. Organza
(Kişisel Arşiv).

Otriş: Gelinlik üzerinde süslemekte kullanılan narin tüylerdir.

Resim 53. Otriş
(yilbasimalzemeleri.com).

Resim 54. Otriş
(gelinkinagecesi.com).

Saten: Dikim ve dökümünün gelinlik ve abiye tasarımlar için uygun olması dolayısıyla en çok tercih edilen gelinlik kumaşıdır. Krep saten, mat saten gibi çeşitlerinin olması ve ipeksi dokusu nedeniyle özellikle yaz gelinliklerinde sıkça tercih edilmektedir.

Resim 55. Saten
(Kişisel Arşiv).

Resim 56. Saten
(İntaslar).

Şifon: Şeffaf ve ince yapısına sahiptir. Uçuşan bu kumaş gelinlik modelleri için uygundur.

Resim 57. Şifon
(Kişisel Arşiv).

Resim 58. Şifon
(kumasdiyari).

Tafta: İnce ve sık dokulu, ipekli bir kumaş olan tafta, atkı ve çözgü ipliklerinde zıt renklerin kullanılmasıyla ışık yönüne göre renk değiştirmesiyle ilgi çekmekte, çoğunlukla abiye elbise ve astar olarak kullanılmaktadır.

Resim 59. Tafta
(kurdeleal).

Resim 60. Tafta
(parcakumas).

Tül: Saydam v ince, gözenekli dokuması olan tüller en çok duvak ve eteklerde kullanılır.

Resim 61. Tül
(Ucerkumas).

Resim 62. Tül
(Kişisel Arşiv).

2.3. Yardımcı Malzemeler

Balen: Üst parça giysilerin dik durmasını sağlamaktadır.

Resim 63. Balen
(fermuarcı.com).

Resim 64. Balen
(goblen.com).

Tarlatan: Genelde balenle yapılan, gelinliğin altına giyilen tarlatan, gelinlik eteğinin kabarık durmasını sağlayan ve yürümeyi kolaylaştıran bir iç etektir.

Resim 65. Tarlatan
(tesetturve.com (Ocak 2019)).

Resim 66. Tarlatan
(tesetturve.com (Ocak 2019)).

Korse: Jartiyerli ve büstiyerli olarak iki modelleri vardır. Gelinliğin içinde vücudun daha iyi form alabilmesi için kullanılır.

Resim 67. Korse
(Kişisel Arşiv(Ocak 2019).

Resim 68. Korse
(Kişisel Arşiv(Ocak 2019).

Tüy: Gelinliği süslemek amacıyla özellikle etek uçlarında tüy detayları kullanılır.

Resim 69. Tüy
(elsaandbambi(Ocak 2019).

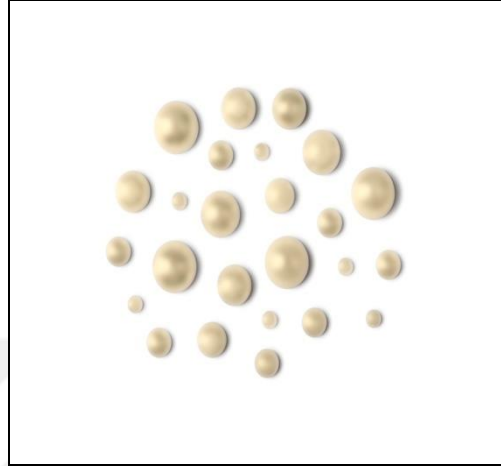

Resim 70. Tüy
(dhgate (Ocak 2019).

İnci, pul ve boncuklar: Pul, boncuk, swarovski, inci ve yapay kristal gibi aksesuarlar gelinliği süslemektedir.

Resim 71. Pul
(gelinlikkumas.org).

Resim 72. Pul
(lazerici.com).

Gloplar: Gloplar, özellikle dekolteli gelinliklerde kullanılır. Glop, gelinliğin içine yerleştirilip sütyensiz giyebilmesini sağlamaktadır.

Resim 73. Glop
(temelvatka.com).

Resim 74. Glop
(temelvatka.com).

Tela: Gelinliklerin alt ve üst katmanlarında sıkça kullanılır. Gelinliğin sabit bir şekilde durabilmesi, kumaşın kırılmaması ve üste işlenen boncuk ve güpürlerin tutunabilmesi için gelinlik telası kullanılmaktadır.

Resim 75. Glop
(akbeytekstil.com).

Resim 76. Glop
(madamella.com).

Vatkalar: Gelinliklerin şık ve biçimli görünmesi için tasarlanan ve uygun yerlere yerleştirilen pamuk, sünger ya da elyaf gibi malzemelerden yapılmaktadır.

Resim 77. Votka
(bahartelatekstil.com).

Resim 78. Tela
(bahartelatekstil.com).

Gelinlik kılıfı (gamboç): Gelinliğin kolay taşınması, saklanması ve bozulmasını önlemeye yönelik, plastik ya da kumaş cinsi malzemelerden üretilen bu malzeme kolay kullanım sağlansın diye fermuar ile desteklenmiş ve baş kısmı askılık tutma açısından açık bırakılmıştır.

Resim 79. Gamboç (eforambalaj.com).

Gren: Gelinliklerin etek ve kol ucuna dalgalı model vermek için kullanılmaktadır.

Resim 80. Gren
(abiyemalzemeleri.com).

Resim 81. Gren
(abiyemalzemeleri.com).

Fermuar: İki parçalı kumaş şeride tutturulmuş karşılıklı dişler ve üzerinde yürüyerek kapanmasını sağlayan bir alettir .

Resim 82. Fermuar
(ozerfermuar.com).

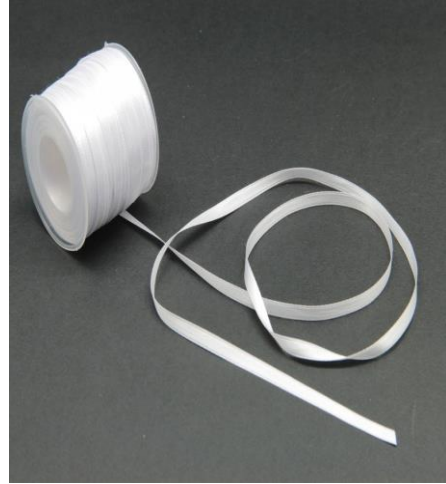

Resim 83. Fermuar
(ozerfermuar.com).

Kurdele: Gelinlikte süsleme amaçlı kullanılan bir aksesuardır. Ipeksi ve parlak görünümüne sahiptir.

Resim 84. Kurdele
(Kişisel Koleksiyon).

Resim 85. Kurdele
(Kişisel Koleksiyon).

Astar: Genelde gelinliklerde kullanılan astarlar, pudra, bej, krem veya beyaz renklidir. Giyim kolaylığı sağlayan ipeksi bir kumaştır.

Resim 86. Astar
(Kişisel Koleksiyon).

Resim 87. Astar
(Kişisel Koleksiyon).

2.4. Dikiş Teknikleri

Gelinlik dikiminde kullanılan dikiş teknikleri içinde pile, pilise, drape ve aplike gibi türler vardır.

Pilise işlemi, polyester karışımı kumaşların yüksek ısıdaki silindirler veya kalıplar arasından geçirilerek belli bir desen ve şekil verme, kırma ve katlama işlemidir (megep.meb.gov.tr, Ocak 2019). Pili ise giysinin dikimi sırasında kumaşı katlayarak yapılan bir dikim işlemidir.

Resim 88. Pili
(Kişisel Koleksiyon).

Resim 89. Pilise
(Yasemin Uzunoglu
Kişisel Koleksiyon).

Drape, genellikle gelinlik ve abiyelerin beden kısmında kullanılan daha çok ince dokulu kumaşlarla yapılan etkili ve şık model özelliğidir.

Düz ya da desenli, işlemeli bir kumaştan kesilmiş motiflerin bir başka kumaş üzerine uygulanmış, işlenmiş durumuna applike denir.

Resim 90. Drape
(cigdemkaravit.com).

Resim 91. Drape
(dsdileksusluer.tumblr.com).

2.5. Moda Dünyasında Gelinliğin Önemi Ve Önemli Tasarımcılar

Zuhal Yorgancıoğlu, Cengiz Abazoğlu ve Raşit Bazıbağlı gelinlik konusunda ikon olan isimlerdendir.

Zuhal Yorgancıoğlu, 1926'da İzmir'de doğmuştur. Çocukluğunu Anadolu'nun birçok semtinde geçirmiştir. İzmir Kız Enstitüsü'nü bitirdikten sonra 1946'da Ankara Kız Koleji Mod Resim Bölümü'nden mezun olmuştur. 1961'de Maryland Güzel Sanatlar Akademisi'nde okumuştur. Türkiye'ye döndükten sonra, Yorgancıoğlu koleksiyonunu yaratmış ve ilk defilesini 1963'te yapmıştır. O zamandan beri Yorgancıoğlu birçok uluslararası organizasyona katıldı ve sayısız ödül almıştır. Tasarımlarında, Osmanlı haremlerinin görkemini Anadolu motifleriyle renkli ipek elbiseler ve eski Türk nakışlarından oluşan bir kolaj ile yansıtır. Yorgancıoğlu, Doğu ve Batı kültürünü, Türk mirasının antik nakışlarıyla eşsiz bir senteze dönüştürüyor (turkishculture.org,aralık 2018).Güncel Türk kadın modasına ait bazı örnekler tasarımcı Zuhal Yorgancıoğlu koleksiyonundan aşağıda verilmiştir.

Resim 92. Zuhal Yorgancıoğlu tasarımında gelinlik örneği
(<http://www.turkishculture.org/fabrics-and-patterns/clothing/current-fashion-162.htm>) (Aralık 2018).

Zuhal Yorgancıoğlu dış basında Madam Z olarak biliniyor. Birçok ünlü isim, örneğin; Emel Sayın, Nükhet Duru, Sibel Can, Nancy Reagan, Linda Gray Madam Z imzalı tasarımlar ile göz önüne çıkmıştır.

Resim 93. Zuhal Yorgancıoğlu tasarımında gelinlik örneği (Zuhal Yorgancıoğlu.com (Aralık 2018).

Resim 94. Zuhall Yorgancioğlu tasarımında gelinlik örneği (Zuhall Yorgancioğlu.com (Aralık 2018)).

Cengiz Abazoğlu, 1969'da doğmuştur. Çocukluğundaki moda ve giysilerle ilgilenmiştir. İşine Brüksel'de bir deri şirketinde tasarımcı olarak başlamıştır. 1987 ve 1989 yılları arasında Abazoğlu koleksiyonunu başarıyla başlatmış ve bu büyük bir dikkat çekmiştir. 1988 yılında İstanbul Vision Show'da ilk defilesini yapmıştır. Daha sonra Abazoğlu İstanbul'da couture atölyesini kurdu ve koleksiyonlarını yaratmıştır. Defilelerini sadece İstanbul'da değil, Avrupa'da da, özellikle Paris'te yapmıştır.

Gelirlerin bir kısmını hayır kurumlarına bağışlamıştır. 2006'da ilk mağazasını İstanbul'da açmıştır. Abazoğlu, 2009'dan beri Paris Haute Couture Weeks koleksiyonunu ile bilinir (turkishculture.org).

Resim 95. Cengiz Abazoğlu imzalı Gelinliği (enyeniabiyemodelleri.com)(Aralık 2018)

Resim 96. Cengiz Abazoğlu İmzalı Gelinlik Modeli (<http://2015gelinlikmodelleri1.com/>
(Aralık 2018).

Resim 97. Cengiz Abazoğlu İmzalı Gelinlik Modeli (dugun.1001kadın.com (Aralık 2018)).

Aslen Kıbrıslı olan Raşit Bağzıbağlı, 1985 yılında Londra’da doğmuştur. Moda Tasarımı eğitimi alan Raşit Bağzıbağlı, 2007 yılında Couture tasarımcısı olarak kariyerine başlamış, New York Face of Fashion Yarışması Yılın En İyi Genç Tasarımcısı ödülüne layık görülmüştür. 2014 yılında Fashion Tv Ödüllerinde Yılın Moda Tasarımcısı seçilmiştir. 2014 yılında kendi markası olan Rashid koleksiyonunu modacıların beğenisine sunmuştur.

Resim 98. Raşit Bazıbağlı imzalı gelinlik modeli (www.rasitbagzibagli.com (Aralık 2018)).

Resim 99. Raşit Bazıbağlı imzalı Gelinlik Modeli (www.rasitbagzibagli.com (Aralık 2018)).

Resim 100. Raşit Bazıbaşı imzalı Gelinlik Modeli (<https://www.haberturk.com/>, (Aralık 2018)).

Yurtdışında da ülkemizdeki kadar önemli tasarımcılar bulunmaktadır. Bu tasarımcılardan bazıları; Christian Dior, Coco Chanel ve Alexander Mcqueen'dir.

Christian Dior, ık olarak sadece Dior olarak adlandırılan kendi moda eviyle tanınan bir Fransız tasarımcıdır. 1905'te Normandiya kıyılarındaki sahil kasabası

Granville'de doğdu. Zengin bir gübre üreticisinin oğlu ve beş çocuktan biriydi. Beş yaşında, ailesiyle birlikte Paris'e taşınmıştır. Ebeveynleri onun diplomat olmayı ummasına rağmen, Dior sanatsal bir şekilde eğilmiş ve cep harçlığı yapmak için eskizlerini sokakta satmaya başlamıştır. Okuldan ayrıldıktan sonra, Dior, babasının kendisi için satın aldığı küçük bir sanat galerisini devralmış ve burada bir arkadaşı Pablo Picasso dahil sanatçıların eserlerini satmıştır (biyografi.net).

12 Şubat 1947'de Dior ilk koleksiyonunu göstermiştir. 90 farklı bakış açısı sunuyor. Corolle ve Huit olarak adlandırılan hatlar, ABD Harper'ın Bazaar dergisi editörü Carmel Snow tarafından yazılan bir cümle olan New Look olarak tanıtılmıştır. Böylece Christian Dior'un modanın silüetlerine yön vereceği bir dönem başlamıştı. Avrupa'nın kraliyet ailelerinden Hollywood yıldızlarına kadar uzanan bir müşteri kitlesi edindi, 1949'da 12.7 milyon satış gerçekleştirdi (biyografi.net, (Aralık 2018)).

Dior, yıl bitmeden önce New York'da bir satış mağazası açtı ve 1954 yılında Londra'da faaliyete başlamıştır. 1953 sonunda, şirket Meksika, Kanada, Küba ve İtalya'da faaliyette bulunuyordu. 1948 yılında Christian Dior Parfümlerini piyasaya sürdü. Chiristian Dior ismi bir dizi aksesuarın üzerine kondu, bunlar arasında kravatlar, çoraplar, kürkler, şapkalar, eldivenler, el çantaları, mücevherler, iç çamaşırı ve eşarplar vardı (biyografi.net,(Aralık 2018)).

Resim 101. Angelababy'nin Christian Dior İmzalı Gelinliği (trendus.com, (Aralık 2018).

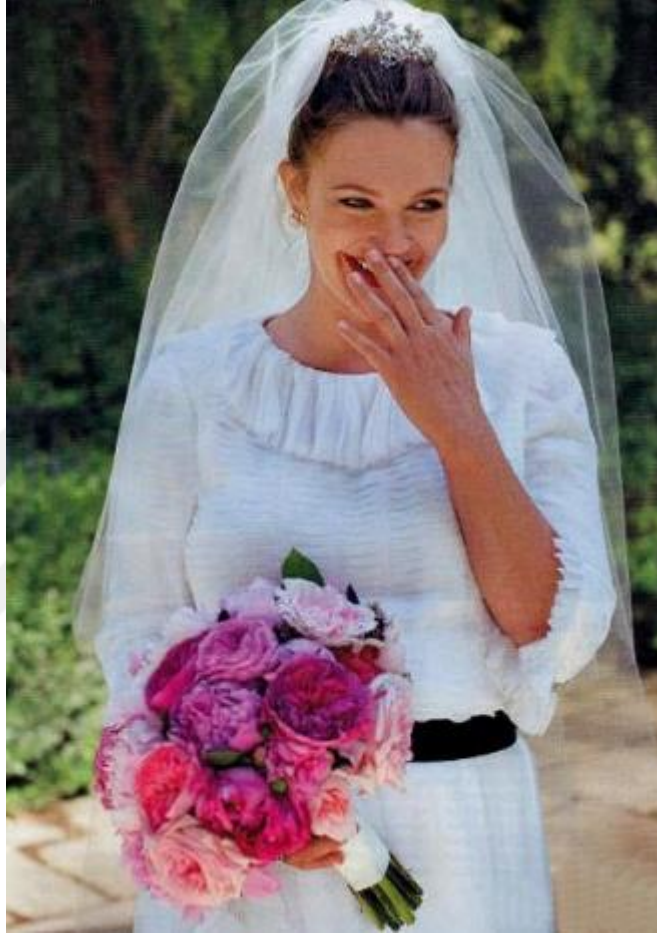
Resim 102. Christian Dior İmzalı Gelinlik Modeli (<https://vogue.com.tr/>, (Aralık 2018)).

Resim 103. Christian Dior İmzalı Gelinlik Modeli (vogue.com.tr (Aralık 2018).

Fransız moda tasarımcısı Gabrielle Coco Bonheur Chanel, Chanel markasının kurucusu. İsmi, Time: Yüzyılın En Önemli 100 Kişisi listesinde de geçen tek moda tasarımcısıdır. Gabrielle Bonheur Chanel yani Coco Chanel 19 Ağustos 1883'te

Fransa'da doğmuştur. Parfüm kullanmayan kadının geleceği yoktur diyecek kadar parfüme önem veren Coco Chanel 1922 yılında Chanel No5'i yaratır (<http://www.gazetebilkent.com/2014/12/17/bir-devri-baslatan-kadin-coco-chanel/>) (aralık 2018).

Resim 104. Drew Barrymore'un Chanel İmzalı Gelinliği (againsthillary.com, (Aralık 2018).

Resim 105. Chanel İmzalı Gelinlik Modeli (vogue.com.tr, (Aralık 2018)).

Resim 106. Chanel İmzalı Gelinlik Modeli (Kaynak: <http://pimood.com/>, (Aralık 2018)).

İngiliz moda tasarımcısı Lee Alexander McQueen, aynı zamanda desinatör. 1996'dan 2001'e kadar Givenchy'de baş tasarımcı olarak çalışmıştır. Kate Middleton düğün töreninde Alexander McQueen'in tasarladığı gelinlik giymiştir.

Resim 107. Alexander McQueen İmzalı Kate Middleton'un Gelinliği (<https://www.ensonhaber.com/galeri/moda-tarihine-damga-vuran-10-gelinlik#4>, (Aralık 2018),

Resim 108. Alexander McQueen İmzalı Gelinlik Modeli (<http://thumbmediagroup.com/>,
(Aralık 2018).

Resim 109. Alexander McQueen İmzalı Gelinlik Modeli (moderndüğün.com, (Aralık 2018).

2.6. 2019 Trend Gelinlikleri Örnekleri

Resim 110. 2019 Trend Gelinlikler (fashionweekdaily, (Mart 2019)).

Resim 111. 2019 Trend Gelinlikliler (fashionweekdaily, (Mart 2019)).

Resim 112. 2019 trend gelinlikler (yasemingelinlik.com (Mart 2019),

3. BÖLÜM
KİŞİSEL KOLEKSİYON

3. BÖLÜM

KİŞİSEL KOLEKSİYON

3.1. Kişisel Koleksiyon Tasarım Süreci

Resim 112. Kişisel koleksiyon

Resim 113. Kişisel koleksiyon

Resim 114. Kişisel koleksiyon

Resim 115. Kişisel koleksiyon

Resim 116. Kişisel koleksiyon

Resim 117. Kişisel koleksiyon

3.2. Malzeme, kalıp ve Üretim Detayları

Kullanılan malzemeler: Likralı krep, Likralı tela, Lez dantel, Tül, Kordene dantel, kristal boncuk, inci boncuk, kırma boncuk, interlog, glop.

Üretilen Gelinliğin Kalıpları

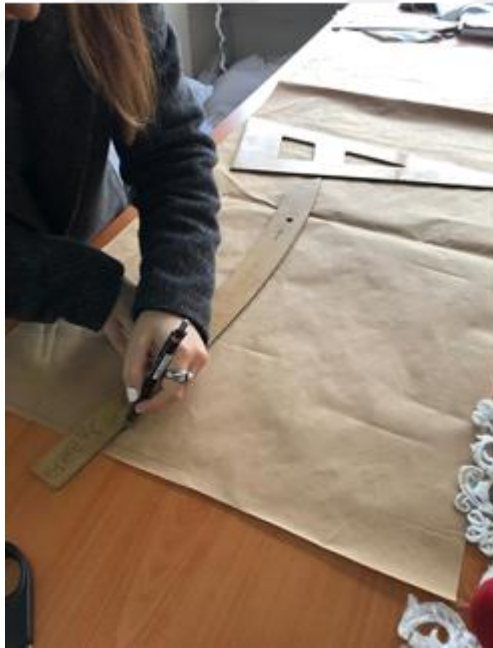
Resim 118. Kişisel koleksiyon Hazırlanan gelinliğin kalıbı

Resim 119. Kişisel koleksiyon, kalıp

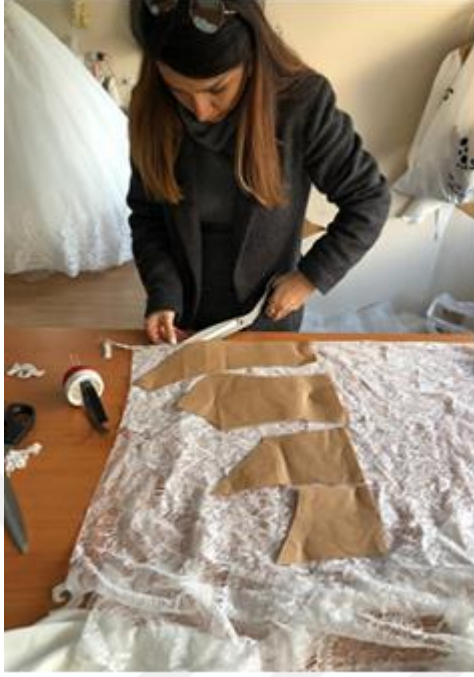
Resim 120. Kişisel koleksiyon, kalıp

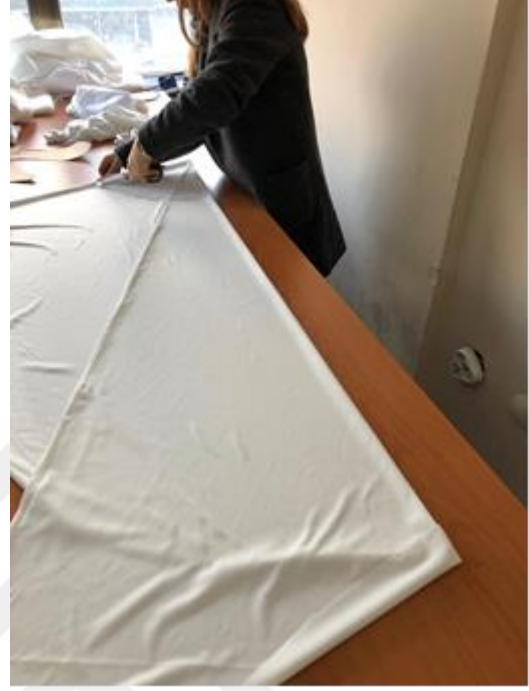
Resim 121. Kişisel koleksiyon, kalıp

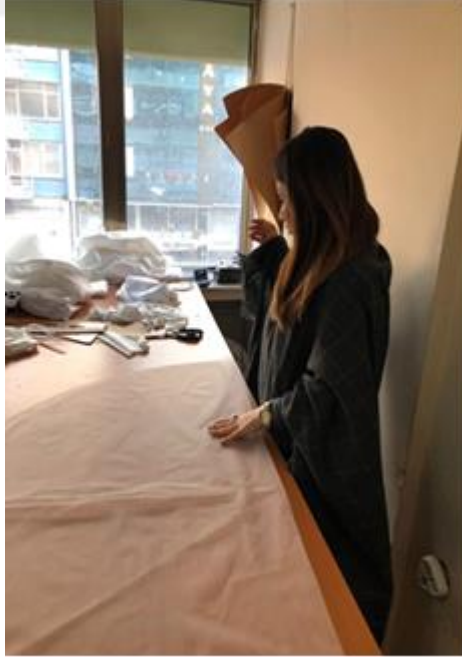
Resim 122. Kişisel koleksiyon, kalıp

Resim 123. Kişisel koleksiyon, kesim

Resim 124. Kişisel koleksiyon, etek

Resim 125. Kişisel koleksiyon, etek

Resim 126. Kişisel koleksiyon, etek

Resim 127. Kişisel koleksiyon, dikiş

Resim 128. Kişisel koleksiyon, dikiş

Resim 129. Kişisel koleksiyon, glop takım

Resim 130. Kişisel koleksiyon, etek takma

Resim 131. Kişisel koleksiyon, dikiş

Resim 132. Kişisel koleksiyon, fermuar

Resim 133. Kişisel koleksiyon, glop dikiş

Resim 134. Kişisel koleksiyon, arka etek

Resim 135. Kişisel koleksiyon tasarım

Resim 136. Kişisel koleksiyon tasarım

Resim 137. Kişisel koleksiyon tasarım

Resim 138. Kişisel koleksiyon elde dikim

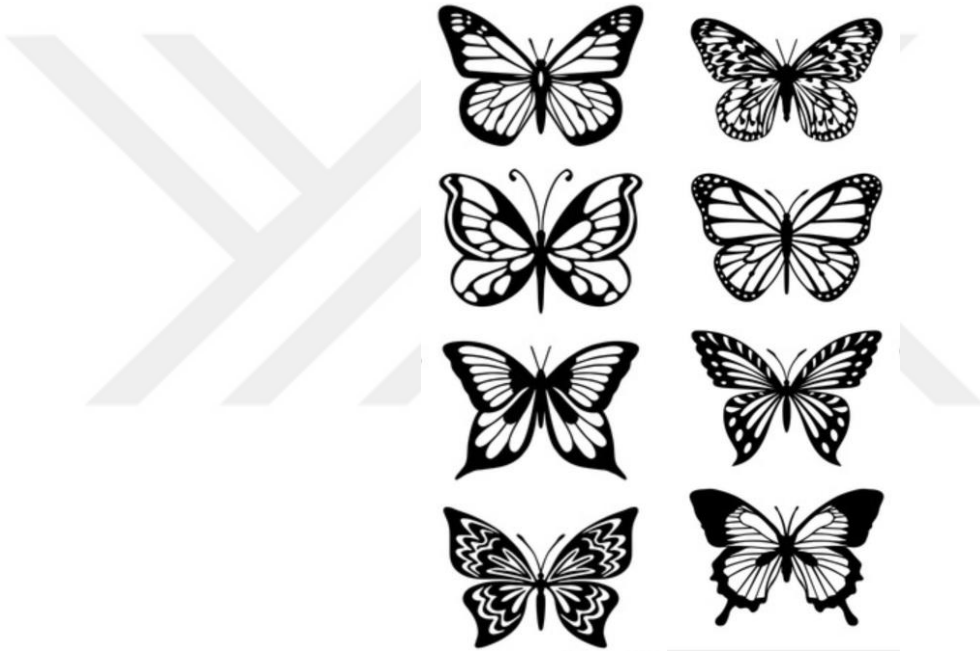
Resim 139. Kişisel koleksiyon nakış

Resim 140. Kişisel koleksiyon, beden

3.3. Çıkış Noktası

Kelebek: Zarafetin, özgürlüğün ve güzelliğin temsili olarak, kadının ruhunu ve cismini sararken, anlatabilecek en doğru örnektir. Kelebeğin doğadaki bütün renklere sahip oluşu, inceliği, hassaslığı, kadını anlatmaya, duygularını yansıtmaya, ve elbisenin iç dünyayı yansıttığını düşünecek olursak, kelebek kadını anlatmamız için en doğru seçenektir. Kelebek yapısındaki hatlar, desenlerden yola çıkarak çizimler yapıp bir örneğini, üretilmiştir.

Resim 141. Kişisel koleksiyon

3.4. Atölye Ortamı

Resim 142. Kişisel koleksiyon

Resim 143. Kişisel koleksiyon

Resim 144. Kişisel koleksiyon

Resim 145. Kişisel koleksiyon

Resim 146. Kişisel koleksiyon

SONUÇ

Her toplumda evlilik bağı kutsanmıştır ve gelinlik, gelinin evlendiği gün giydiği elbiseden ziyade, koca bir geleneği, adetleri temsilen kadının ruhuyla birleşip zarafeti, nahifliği geçmişten günümüze taşımaktadır. Farklılık gösteren kültür, din, inanç ve coğrafi faktörler açısından incelenmiştir. Gelinliğin gelişimi, modaya yon verenler ve geçmişten günümüze insanoğlunun hep üst tabaka dediğimiz kraliyetten ve zenginlerden etkilendiğini görmekteyiz. Modernliğe doğru gittikçe, tasarımcılara ve onların kişiye özel tasarım yapmalarına fazlasıyla önem verilmesi bu sektörün gelişmesine ve gün geçtikçe popülaritesinin artmasını sağlamaktadır.

Tezim, eğitimin şart olduğu günümüzde insanların hayatında büyük bir rolü olan modanın, üniversitelerde bölüm olarak açılmasının ve yetenekli tasarımcıların yetiştirilmesinin doğruluğunu vurgulamaktadır.

Ürünün geliştirilmesi, sipariş olduğu andan itibaren tüm aşamaları müşterinin provalara dahil olduğu bir süreç sonucunda gerçekleştirilmektedir. En geleneksel haliyle süslemelerin elde nakşedildiği üretimlerde, tasarım ve montaj aşamalarının üretim sürecini uzatmaktadır.

Son derece titizlikle ve özenle elde edilen bu çalışmayla kültür, bir ülkenin birikimi ve gelecek kuşaklara aktarılan bir mirasıdır sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda gelinlik alanında fazla yazılı kaynak olmadığından, yapılan bu çalışma gelinlik sektörüne ve moda tasarım okuyan öğrencilere bilgi aktarımında, önemli yer teşkil edeceğine inanılmaktadır.

KAYNAKÇA

AÇA, M., (2015), “**Kız Evinden Oğlan Evine Evlilik Töreni Uygulamaları**”, Aile Yazıları/8, Ankara: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları, s.79-91.

AYDEMİR, A., (2013), Türk Dünyasında Bazı Düğün Terimleri Ve ‘Al Duvak’ Geleneği Üzerine, “**International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**” no. 8/9, Ankara.S.8-9.

BECKER, C., (2003), Gender, Identity and Moroccan Weddings: “**The Adornment of the Ait Khabbash Berber Bride and Groom**”. Wedding dress across cultures, s.105-121.

EİCHER, J. B. (Ed.), (1995), “**Dress and ethnicity**”: Change across space and time. Berg Publishers.s.35-44.

EKŞİ, B. (2005), “**Evliliğe Hazırlık Aşamasındaki Karı-Koca Adaylarının Evlilik ve Anne-Baba Olma Üzerine Düşünceleri**”, Aile ve Toplum dergisi, no.2(8), s.67-75.

FIŞILOĞLU, H., (1992), “**Lisansüstü öğrencilerinin evlilik uyumu**”, Psikoloji Dergisi, no.7(28), s.16-24.

GÜMÜŞ, Ü., (1996). “**Gelinlik Hakkında Bilgi, Konfeksiyon Teknik Dergisi**” , Sayı 29, İstanbul.s.20.

KIŞLAK, Ş. T., ÇABUKÇA, F. (2002), “**Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi**”. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, s.5.

KOÇ, F., KOCA, E., (2016), “**Halk Giyim Kuşamının Yok Olmasına İlişkin Nedenler ve Koruma Altına Alınması Gerekliliğinin 5N1K Yöntemi İle Analizi**”, Turkish Studies (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), no.11/2 , s.755-778.

KOÇ, F., KOCA, E., VURAL, T., (2015), “**Türk Kültüründe Gelin ve Damat (Güvey) Giyimi**”, Evlilik; Aile Yazıları /8, T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı / Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Editör: Saim Sakaoğlu, Mehmet Akça, Pervin Ergun, s.93-122.

KONGAR, E., (1986), “**Türkiye Üzerine Araştırmalar**”, İstanbul: Remzi Kitabevi, s.35-41

MANAP, J., KASSIM, A. C., HOESNİ, S., NEN, S., IDRİS, F., & GHAZALİ, F. (2013). “**The purpose of marriage among single malaysian youth**”, Procedia - Social and Behavioral Science, s.112-116.

MAZLUM, Ö. (2011), “**Rengin Kültürel Çağrışımları, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**”, s.31.

NELSON, M. R., OTNES, C. C., (2005), Exploring cross-cultural ambivalence: “**A netnography of intercultural wedding message boards. Journal of Business Research**”, no.58(1), s.89-95.

ÖNDER, S., (2017), “**Türkiye’de Gelinlik Tasarımı ve Aksesuarlarının Kültürlerarası Gösterdiği Farklılıklar Üzerine Bir İnceleme**”, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, s.23.

PALMER, A., CLARK, H., & EİCHER, J. B. (Eds.). (2005). “**Old clothes, new looks**”: Second-hand fashion (No. 35). Berg Publishers.S.35

ROOK, D., (1985), “**The ritual dimension of consumption**”. Journal of Consumer Research 12 (December), s.251-264.

RUSSELL, B., (1959), “**Marriage and Morals**”, New York: Bantom Books.s: 15.

SALISBURY, E. (Ed.) (2002), **“The trials and joys of marriage Kalamazoo”**, Michigan: Medieval Institute Publications, <http://www.lib.rochester.edu/camelot/teams/thfrm.htm>, s.50-52.

SİLLS, D. L., (1972). **“International Encyclopedia of the Social Sciences”**, Vol. 9, New York: The Macmillan Company and the Free Press. Stone, H. M. and Stone, A. (1939). Marriage Manual, London.

STUTZER, A., FREY, B. S. (2006), **“Does marriage make people happy, or do happy people get married?”**, The Journal of Socio-Economics, no.35(2), s.326-347.

SÜRÜR, A., ÇORUM, B., ULUUMAY, E., AKMAN, E. E., (2011), **“Bursalı mısın Kadifeli Gelin”** (Dünden Bugüne Bursa'da Gelinlik). Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi. s.18/19-32.

ŞİMSEK, M., **“Beyaz Gelinlik Giyen ilk Prenses”**, 2010, <http://www.yenisafak.com/yenisafakpazar/beyaz-gelinlik-giyen-ilk-prenses-s.281-290>,

TAŞ, K. (2002), **“Tanzimat ve Batılılaşma Hareketlerine Sosyolojik Bir Bakış”**. Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı 7, s. 87-94.

TAŞDEMİR, Ö., **Antik Yunan’da Evlilik ve İktisat Bilgisi**

ÜSTÜN, G. (2011), **“Cumhuriyetten Günümüze Toplumda Ve Çalışma Hayatında Kadın, Giysilerindeki Değişimler Ve Moda Faktörü”**. e-Journal of New World Sciences Academy, no.6(1), s. 36-52.

ÜSTÜN, G. (2011). **“Cumhuriyetten Günümüze Toplumda Ve Çalışma Hayatında Kadın, Giysilerindeki Değişimler Ve Moda Faktörü”**. e-Journal of New World Sciences Academy, 6(1), s. 36-52.

WOOD, E. J., (1869), “**The Wedding Day: In All Ages and Countries**”. New York: Harper and Brothers.s.19-36.

İnternet site :

www.rasitbagzibagli.com

<http://birsosyologunkaleminden.blogspot.com.tr/2015/01/antik-yunandaevlilik-ve-iktisatbilgisi.html.s.19-21>.

http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Gelinlik%20Dikimi-%201.pdf

<http://www.thumbmediagroup.com/>

http://www.turkishculture.org/whoiswho/fashion_designer/zahal-yorgancioglu-3119.htm

<https://2015gelinlikmodelleri1.blogspot.com>

<https://edekolte.blogspot.com>

<https://haberturk.com>

<https://pimood.com>

<https://vogue.com.tr>

ÖZGEÇMİŞ

Ad, Soyad : Sanam MALEK

Doğum yeri ve yılı : İran, 1988

Yabancı Dil: İngilizce, Farsça, Azerice

Eğitim:

Lisans: 2008-2013 Azad Yazd Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil Anasanat Dalı

Yüksek lisans: 2014-2015 Dokuz Eylül Üniversitesi Yabancı Dil Hazırlık
2015-2019 Dokuz Eylül Üniversitesi , Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil Ve Moda Tasarım

İş Tecrübesi:

Vera Moda Evi

Laserra Wedding Dress

Zarbaft İran Tekstil Fabrika

Zarris Adel İran Tekstil Fabrika

Ödüller:

2016 Saudi Arabia Gelinlik Tasarım Ödül

2017 Fashion Week Bursa Tasarım Birinci

2018 Yılın En İyi Gelecek Vaad Eden Moda Tasarımcı, Mood Dergisi Ödül Töreni